

Koncepcja funkcjonalno-użytkowa dla projektu
„Zagospodarowanie cieków wodnych w sołectwie Porąbka –
Potoku Wielka Puszcza i nadbrzeży rzeki Soły”

Opracowanie: Zespół CREATIVE TOWER w składzie:

Paweł Gałęcki, Wojciech Gałosz, Paulina Głownia-Tacakiewicz, Małgorzata Krzysztofik

www.creative-tower.pl

Spis treści

Wstęp	5
Podstawowe założenia projektowe	7
Screening przyrodniczy – wnioski: obszar projektu, bioróżnorodność i elementy infrastruktury w projekcie.....	13
Działania środowiskowe w projekcie	28
Podstawowa lokalizacja projektu: sołectwo Porąbka	28
Dodatkowe lokalizacje projektu - rekomendacje.....	32
Założenia funkcjonalno-użytkowe: zakres prac budowlanych, dostaw i usług niezbędnych do wykonania w projekcie.....	33
Wybór formuły projektowej.....	35
Kwalifikowalność wydatków – analiza zgodności zakresu i kosztów projektu z wytycznymi RPO WSL 2014-2020.....	37
Harmonogram i wycena prac, usług i dostaw w projekcie	44
Zamówienia publiczne – wytyczne formalne dla oferentów	46
Kampania edukacyjna i informacyjno-promocyjna – rekomendacje	58
Raport z konsultacji społecznych	60
Podsumowanie	61
Fotografia 1 „Ścieżka bosych stóp” – przykład.....	7
Fotografia 2 Trasa sensoryczna z różnego rodzaju materiałów naturalnych – przykłady	8
Fotografia 3 Tablica zachęcająca do poznawania dziedzictwa przyrodniczego	8
Fotografia 4 „Outdoor classroom” – przykład miejsca do prowadzenia zajęć edukacji ekologicznej na łonie natury	9
Fotografia 5 „Outdoor classroom” – przykład miejsca do prowadzenia zajęć edukacji ekologicznej na łonie natury	9
Fotografia 6 Przykład ekologicznego podłoża trasy dydaktycznej	10
Fotografia 7 Przykład – Tablica na eko-edukacyjnym placu zabaw przy Jaskini Niedźwiedziej (autor: Mateo).....	10
Fotografia 8 Przykład - Drewniana instalacja Nikolaya Polisskiego mieści się w rosyjskiej wsi Zvizzhi w parku Nikola-Lenivets, ok. 200 km od Moskwy (autor zdjęcia: Nikolai Polissky).	11
Fotografia 9 Przykład – Ścieżka zmysłów	11
Fotografia 10 Przykład – nadbrzeżna trasa przyrodnicza – Park Narodowy: Plitwickie Jezera Chorwacja.....	12
Fotografia 11 Teren projektu – Sołectwo Porąbka.....	19
Fotografia 12 Teren projektu – sołectwo Porąbka.....	22
Fotografia 13 Teren projektu – sołectwo Porąbka.....	22
Fotografia 14 Teren projektu – sołectwo Porąbka.....	23

Fotografia 15 Teren w ramach projektu przewidziany do rekultywacji – sołectwo Porąbka.	23
Fotografia 16 Teren projektu – sołectwo Porąbka.....	24
Fotografia 17 Teren projektu – sołectwo Porąbka.....	24
Fotografia 18 Teren projektu – sołectwo Porąbka.....	25
Fotografia 19 Przykład ekologicznej budowli – Dom wybudowany z odpadów według projektu Michaela Reynoldsa.	25
Fotografia 20 Przykład ekologicznego obiektu samowystarczalnego: MercuryHouseOne - samowystarczalne, przenośne biuro.	26
Fotografia 21 Przykład designu architektury zgodnego z estetyką natury: FLAKE DOM OLGA ARCHITEKCI.....	26
Fotografia 22 Przykład ekologicznego placu zabaw i nauki – autorzy projektu: I. Piotrowska, E. Trochnowicz. Projekt realizowany przez Wydział Infrastruktury dla Dzielnicy Praga Południe w Warszawie.	27
Rysunek 1 Mapa projektu.....	18
Rysunek 2 Lokalizacja elementu projektu w sołectwie Porąbka.	29
Rysunek 3 Lokalizacja elementu projektu w sołectwie Porąbka.	30
Tabela 1 Harmonogram prac – mapa drogowa projektu.....	44

Wstęp

Niniejszy projekt jest częścią zintegrowanego subregionalnego przedsięwzięcia pn. „Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Subregionu Południowego”. Przedsięwzięcie obejmuje działania polegające na ochronie obszarów nadwodnych wraz ze zrównoważonym wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych i prowadzeniem kampanii informacyjno-edukacyjnych, a także budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną i przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków. Przedsięwzięcie zintegrowane złożone jest z wzajemnie komplementarnych inwestycji zaplanowanych do realizacji w Bielsku-Białej oraz powiatach: bielskim, cieszyńskim i żywieckim.

Projekt jest odpowiedzią na degradację terenów nadbrzeżnych i zanieczyszczenie środowiska naturalnego na terenie Gminy Porąbka. Przedmiot i zakres projektu dotyczy ekologii oraz wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych i ich ochrony wraz z budową niezbędnej infrastruktury dostępowej.

Celem projektu jest ekologia oraz ochrona przyrody i przywrócenie różnorodności biologicznej poprzez:

- stworzenie warunków do poprawy bioróżnorodności w obszarze projektowym,
- zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych,
- wdrożenie rozwiązań dotyczących ekologii na obszarze Gminy Porąbka.

Beneficjentem projektu jest Gmina Porąbka. Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenach należących do:

- Gminy Porąbka,
- Skarbu Państwa RZGW,
- Skarbu Państwa PGL,
- Skarbu Państwa Urzędu rejonowego w Bielsku-Białej,
- Spółki do zagospodarowania wspólnoty gruntowej,
- Właścicieli prywatnych.

Zgodnie z rekomendacjami wynikającymi z niniejszej koncepcji projekt powinien zostać rozszerzony na teren całej Gminy Porąbka, co skutkować może również poszerzeniem listy podmiotów, na których terenie realizowany będzie projekt. W ramach inicjatywy oddolnej i spotkania z przedstawicielami poszczególnych sołectw (Porąbka, Bujaków, Czaniec, Kobiernice) wyznaczono trasy dydaktyczno-przyrodnicze we wszystkich sołectwach, a także zdefiniowano kolejne lokalizacje projektu – utworzenie sezonowych „oddziałów terenowych CCE”. Załącznik do niniejszej koncepcji stanowi mapa poglądowa obrazująca projekt kompleksowo, uwzględniając wszystkie trasy dydaktyczno-przyrodnicze oraz proponowane elementy infrastruktury.

Ostateczny obszar projektu zdefiniowany zostanie w dokumentacji technicznej, w oparciu o dane ze screeningu przyrodniczego i inwentaryzacji przyrodniczej z uwzględnieniem pozostałych prac przygotowawczych.

Tereny objęte projektem posiadają dobrze rozwiniętą infrastrukturę dostępową i celowe jest jej uzupełnianie dla potrzeb: ekologii, bioróżnorodności, ochrony środowiska i edukacji ekologicznej. Lokalizacje projektu posiadają atrakcyjne wartości krajobrazowe i bioróżnorodne znajdujące się w pobliżu obszarów NATURA 2000.

Wizje lokalne pozwoliły na stwierdzenie o niedostatecznym zagospodarowaniu terenów w tym kierunku jak również brak eko-edukacyjnego podkreślenia elementów specyficznych występujących lokalnie – bioróżnorodnych, które należy wyeksponować i poprawić. Nieodzownym elementem realizacji projektu jest również kampania edukacyjna i informacyjno-promocyjna przedsięwzięcia dedykowana mieszkańcom oraz osobom odwiedzającym Gminę Porąbka i Beskidy.

Podstawowe założenia projektowe

Podstawę prawną do przygotowania niniejszej koncepcji stanowi umowa nr OŚFSIV.272.1.2017 zawarta pomiędzy Wykonawcą, a Gminą Porąbka w dniu 01.03.2017 r.

Punkt wyjścia dla niniejszego projektu stanowią następujące aspekty:

- Ekologia i środowisko,
- Bioróżnorodność i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Optymalny stosunek jakości do ceny,
- Kwalifikowalność kosztów w ramach RPO WSL 2014-2020,
- Innowacyjne podejście do popularyzacji ochrony środowiska i różnorodności biologicznej
- Wyrównywanie szans społeczności lokalnej w dostępie do dziedzictwa przyrodniczego,
- Zastosowanie rozwiązań przyjaznych dla środowiska,
- Zastosowanie idei „ogrodu sensorycznego” w celach edukacyjnych, edukacji ekologicznej przez zabawę,
- Eliminacja gatunków inwazyjnych z obszaru projektu,
- Ochrona środowiska i bioróżnorodności u źródła poprzez tworzenie obszarów przyrodniczo cennych oraz interdyscyplinarną edukację ekologiczną,
- Innowacyjne rozwiązania multimedialne
- „Dobre praktyki” związane z ochroną środowiska i bioróżnorodnością z obszaru Gminy Porąbka.

Poniżej przedstawiono kilka przykładów stosowanych rozwiązań w projektowaniu tras dydaktyczno-przyrodniczych, miejsc edukacji ekologicznej - przyjaznych środowisku, ale także zewnętrzne, dostępne na trasie ścieżki dydaktyczno-przyrodniczej rozwiązania i stanowiska sensoryczne.

Fotografia 1 „Ścieżka bosych stóp” – przykład

Źródło: <http://dziecisawazne.pl>

Fotografia 2 Trasa sensoryczna z różnego rodzaju materiałów naturalnych – przykłady

Źródło: <https://pl.pinterest.com/explore/sensory-garden/>

Fotografia 3 Tablica zachęcająca do poznawania dziedzictwa przyrodniczego

Źródło: <https://pl.pinterest.com/explore/sensory-garden/>

Fotografia 4 „Outdoor clasroom” – przykład miejsca do prowadzenia zajęć edukacji ekologicznej na łonie natury

<http://lindenlandgroup.com/blog/life-and-family/schoolyard-habitats-outdoor-classrooms-natural-play-spaces/>

Fotografia 5 „Outdoor clasroom” – przykład miejsca do prowadzenia zajęć edukacji ekologicznej na łonie natury

<http://www.geograph.org.uk/photo/2871284>

Fotografia 6 Przykład ekologicznego podłoża trasy dydaktycznej

<https://hctfeducation.ca/concert-in-the-schoolyard-get-outdoors-style/>

Fotografia 7 Przykład – Tablica na eko-edukacyjnym placu zabaw przy Jaskini Niedźwiedziej (autor: Mateo).

Źródło zdjęcia: <http://poznajdolnyslask.pl/edukacyjny-plac-zabaw>

Fotografia 8 Przykład - Drewniana instalacja Nikolaya Polisskiego mieści się w rosyjskiej wsi Zvizzhi w parku Nikola-Lenivets, ok. 200 km od Moskwy (autor zdjęcia: Nikolai Polissky).

Źródło: http://www.propertydesign.pl/architektura/104/rosyjski_artysta_tworzy_oryginalne_instalacje_z_drewna,5576-21505.html

Fotografia 9 Przykład – Ścieżka zmysłów

Źródło: http://www.portalszczelarski.pl/galeria/33/25/pszczeli_ogrod_zmyslow.html#fotografia
Autor zdjęcia: Marek Przybysz.

Fotografia 10 Przykład – nadbrzeżna trasa przyrodnicza – Park Narodowy: Plitvickie Jezera Chorwacja

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy.

Screening przyrodniczy – wnioski: obszar projektu, bioróżnorodność i elementy infrastruktury w projekcie

Proponuje się poszerzony wariant dla analizowanego projektu i realizację na terenie całej Gminy Porąbka w sołectwach:

- Porąbka,
- Bujaków,
- Czaniec,
- Kobiernice,

Zakres projektu zdefiniowany wstępnie w fiszce projektowej RPO WSL 2014-2020 obejmował jedynie obszar w sołectwie Porąbka, dla którego przeprowadzono Screening przyrodniczy i wizję lokalną. W ramach każdej z w/w miejscowości konieczne jest zdefiniowanie szczegółowej lokalizacji (wraz z przygotowaniem niezbędnych danych na temat struktury właścicielskiej), tak by w fazie projektowania niezbędne było dokonanie wszelkich uzgodnień oraz uzyskanie zgód właścicieli na realizację projektu (z uwzględnieniem okresu trwałości wynikającego z RPO WSL 2014-2020).

Rekomenduje się również aktualizację fiszki projektowej oraz zmianę tytułu projektu na:

„Zagospodarowanie cieków wodnych w Gminie Porąbka”

Jednocześnie należy się zwrócić do IZ o aktualizację nazwy projektu, ponieważ tytuł pierwotny został wpisany do RPO WSL 2014-2020, dokumencie przyjętym przez Zarząd Województwa Śląskiego.

Projekt powinien być realizowany w oparciu o jedną centralną lokalizację centrum edukacji ekologicznej (która to może być również strukturą wpisaną w działalność gminy lub jednostki jej podległej), wraz z trasami dydaktyczno-przyrodniczymi (możliwymi do wytyczenia na obszarze każdego z sołectw), a także miejscami edukacji ekologicznej oraz miejscami do edukacji ekologicznej przez zabawę stworzonymi w oparciu o rozwiązania dedykowane najmłodszym odbiorcom i ich rodzicom. Place zabaw powinny mieć edukacyjny, ekologiczny charakter, swoją koncepcją powinny nawiązywać do bioróżnorodności i ochrony środowiska. Z racji wykonania w tych lokalizacjach elementów małej infrastruktury rekomenduje się wskazanie lokalizacji na terenach należących do gminy. Jedną z zasad uwzględnianą w ocenie wniosków o dofinansowanie (w przypadku projektów z zakresu edukacji ekologicznej i bioróżnorodności) jest kryterium dostępności dla wszystkich mieszkańców i przyjezdnych do powstałej infrastruktury. Dlatego też na miejsca edukacji ekologicznej i miejsca edukacji ekologicznej przez zabawę należy wybrać lokalizacje łatwo dostępne dla mieszkańców, skomunikowane z pozostałymi traktami, umożliwiające korzystanie bez ograniczeń czasowych. Koniecznym będzie, na etapie przedprojektowym wskazanie / zlokalizowanie takich miejsc przez Zamawiającego (Gmina Porąbka).

Poniżej przedstawiono zestawienie nieruchomości, na których planowany jest element projektu dotyczący sołectwa Porąbka. Identyczne tabele dotyczące właścicieli gruntów konieczne będą do zdefiniowania dla pozostałych – wytypowanych lokalizacji projektu.

Koncepcja funkcjonalno-użytkowa dla projektu „Zagospodarowanie cieków wodnych w sołectwie Porąbka – Potoku Wielka Puszcza i nadbrzeży rzeki Soły”

l.p.	Adres: miejscowość, ulica , nr	Numer działki	Obręb	Nr księgi wieczystej	Właściciel/władający/ użytkownik wieczysty	Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	Przedmiot inwestycji(teren/budynek)
1	Porąbka ul. Żywiecka	293/36	Porąbka 4	BB1Z/00139818/8	Skarb państwa, Prezes krajowego zarządu gospodarki wodnej	Rzw1,A17UC	Teren
2	Porąbka ul. Stadionowa, Spokojna, Groblowa	6720/7	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa RZGW	WS,RZ	Teren
3	Porąbka ul. Stadionowa,	1281/15	Porąbka 5		Skarb państwa PGL	WS,RZ	Teren
4	Porąbka ul. Stadionowa,	6421/2	Porąbka 5	65975	Gmina Porąbka	WS,RZ	Teren
5	Porąbka ul. Stadionowa,	1280/4	Porąbka 5	BB1Z/00108899/3	Gmina Porąbka	WS,RZ,58KDD	Teren
6	Porąbka ul. Stadionowa,	6731/9	Porąbka 5	23031	Skarb państwa, Urząd rejonowy w Bielsku Białej	WS,RZ	Teren
7	Porąbka ul. Stadionowa,	1281/10	Porąbka 5		Skarb państwa PGL	WS,RZ	Teren
8	Porąbka ul. Stadionowa,	1281/11	Porąbka 5		Skarb państwa PGL	58KDD	Teren
9	Porąbka ul. Stadionowa,	6731/8	Porąbka 5		Skarb państwa, Urząd rejonowy w Bielsku Białej	58KDD	Teren
10	Porąbka ul. Stadionowa,	3233/1	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	WS,RZ	Teren
11	Porąbka ul. Spokojna,	1249/6	Porąbka 5	BB1Z/00110280/8	Sieprawski Adam i Alina, UK RZGW	WS,RZ	Teren
12	Porąbka ul. Spokojna,	1216/2	Porąbka 5	BB1Z/00110280/8	Sieprawski Adam i Alina, UK RZGW	RZ	Teren
13	Porąbka ul. Spokojna,	1221	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	WS,RZ	Teren
14	Porąbka ul. Spokojna,	6728	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	WS ,RZ	Teren
15	Porąbka ul. Spokojna,	1214	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	ZL	Teren
16	Porąbka ul. Spokojna,	1213	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	ZL	Teren
17	Porąbka ul.	1212	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	ZL	Teren

Koncepcja funkcjonalno-użytkowa dla projektu „Zagospodarowanie cieków wodnych w sołectwie Porąbka – Potoku Wielka Puszcza i nadbrzeży rzeki Soły”

	Groblowa						
18	Porąbka ul. Groblowa	6725	Porąbka 5	54505	Bulka Marek i Jadwiga	RZ	Teren
19	Porąbka ul. Groblowa	1209	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	ZL	Teren
20	Porąbka ul. Groblowa	1211	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	ZL	Teren
21	Porąbka ul. Groblowa	1210/1	Porąbka 5	BB1Z/00106837/7	Skarb państwa PGL	ZL	Teren
22	Porąbka ul. Groblowa	6723	Porąbka 5	54505	Bulka Marek i Jadwiga	RZ	Teren
23	Porąbka ul. Groblowa	5185/4	Porąbka 5	115639	Duda Roman i Anna	ZL	Teren
24	Porąbka ul. Groblowa	5185/7	Porąbka 5		Spółka do zagospodarowania wspólnoty gruntowej	ZL	Teren
25	Porąbka ul. Groblowa	5185/10	Porąbka 5		Spółka do zagospodarowania wspólnoty gruntowej	ZL	Teren
26	Porąbka ul. Groblowa	5185/2	Porąbka 5		Spółka do zagospodarowania wspólnoty gruntowej	ZL	Teren
27	Porąbka ul. Groblowa	5185/3	Porąbka 5		Spółka do zagospodarowania wspólnoty gruntowej	ZL	Teren
28	Porąbka ul. Groblowa	5186/53	Porąbka 5		Spółka do zagospodarowania wspólnoty gruntowej	ZL	Teren

Źródło: Gmina Porąbka.

W ramach niniejszej koncepcji dla lokalizacji w sołectwie Porąbka zdefiniowano dodatkowe działania wzbogacające merytorycznie projekt, jednocześnie podwyższające jego wartość w zestawieniu z kryteriami oceny. Szczegółowe informacje na temat propozycji lokalizacji poszczególnych zadań projektowych i ich zakresu przedstawiono w dalszej części opracowania.

Otoczenie projektu

Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie: <http://www.mapa.porabka.pl> Porąbka jest siedzibą Gminy, jedną z 10 gmin w powiecie bielskim. Do gminy Porąbka należą sołectwa: Bujaków, Czaniec, Kobiernice i Porąbka. Walory krajobrazowe zadecydowały o zakwalifikowaniu gminy do miejscowości turystyczno- wypoczynkowych. Wśród tych malowniczych gór płynie kapryśna rzeka Soła, która bierze swój początek z beskidzkich potoków. Zanim została ona ujarzmiona, wyrządzała podczas powodzi wiele szkód i często zmieniała koryto. Pierwsza zaporą wodną w Karpatach została wzniesiona na Sole w Porąbce w 1936 roku. Powyżej niej powstało malownicze Jezioro Międzybrodzkie. W latach pięćdziesiątych zbudowano tu hydroelektrownię o mocy 12,6 MW. Najniżej położonym i najpóźniej powstałym elementem kaskady Soły jest zbiornik Czaniecki o powierzchni 45 ha, który stanowi rezeruar wody pitnej dla Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego i Bielska-Białej. Powstał pod koniec lat sześćdziesiątych i ma za zadanie wyrównywać stan wód w rzece podczas pracy elektrowni a na wypadek powodzi - redukować falę powodziową. Wyposażony jest w duże ujęcie wody, stację jej uzdatniania oraz przepompownię. Zbiornik jako element ujęcia wody dla potrzeb komunalnych, objęty jest bezpośrednią strefą ochrony sanitarnej. Na zbiorniku nie prowadzi się w żadnej formie gospodarki rybnej oraz obowiązuje zakaz uprawiania sportów wodnych. Ponadto woda ze zbiornika pobierana jest do zasilania stawów rybnych. Dróżka po wale wzdłuż jeziora to ulubione miejsce spacerowe mieszkańców Porąbki. Obok tych zbiorników zlokalizowanych w dolinie Soły, istnieje jeszcze jeden zbiornik w kształcie deltoidu, położony na górze Żar, 400 m nad dnem doliny. Zbiornik ten jest elementem systemu elektrowni szczytowo – pompowej Porąbka – Żar. Hydroelektrownia ma moc 500 MW i przez kilka godzin dostarcza energii elektrycznej, zrzucając na turbiny wodę ze zbiornika górnego. Wszystkie urządzenia hydroelektrowni zainstalowane są w dużej komorze wykutej w skałach Żaru. W roku 1935 z inicjatywy Ligi Obrony Przeciwlotniczej powstało na górze Żar lotnisko szybowcowe. Obecnie funkcjonuje szkoła szybowcowa i paralotniowa. W 1979 roku oddano do użytku zbiornik, który całkowicie zmienił jej wygląd. W 2004 roku uruchomiona została kolej linowo-terenowa z Międzybrodzia Żywieckiego. Ze szczytu rozciąga się piękna panorama na Jezioro Żywieckie, pasmo Magurki Wilkowieckiej i Hrobczą Łąkę. Góra Żar słynie także ze zjawiska "paranormalnego" - na pewnym odcinku drogi prowadzącej w stronę góry, wg opisów zamieszczonych w czasopiśmie poświęconym zjawiskom paranormalnym siła grawitacji wydaje się oddziaływać w przeciwnym kierunku (przedmioty, w tym samochody, "toczą się pod górę"). Znaczną część terytorium Porąbki porastają lasy, przeważnie iglaste, chociaż na stokach Zasolnicy zachowały się resztki dawnej puszczy karpackiej – starodrzew buczyny. Dominują sosny, świerki i jodły. Na terenie Ośrodka Zarybieniowego można podziwiać ponad 200 letnią jodłę, która od 1972 roku jest objęta ochroną w formie pomnika przyrody. Jest pozostałością dawnego drzewostanu jodłowo - bukowego występującego na tym terenie. Podszycie takich lasów jest bardzo bujne. Występuje tu marzanka wonna, kokorycz pusta, przebiśnieg pospolity, spotkać także można dziewięciłę bezłodygową, objętą ścisłą ochroną. Lasy czysto świerkowe odznaczają się natomiast ubogim podszyciem. Podłoże ich zaściela gruba warstwa igliwia. Runo składa się głównie z mchu płonnika, torfowca i paproci, z gatunku podrzeń żebrowiec. Jest to paproć o grubym kłęczu, liściach pojedynczo - pierzastych, zimotrwałych, połyskliwych i ciemnozielonych. Są skórzaste i mają lancetowaty kształt o zaokrąglonym końcu i nasadzie. Roślina objęta jest ścisłą ochroną gatunkową. Często spotykanym zjawiskiem są drzewa porośnięte hubami. To potoczne określenie grzybów niekapeluszowych wyrastających na drewnie. Przy oznaczaniu hub należy zwrócić uwagę na gatunek drzewa, na którego drewnie rośnie.

Huba służyła do krzesania ognia. Delikatna tkanka wysuszonych rurek spodu grzyba może się zapalić od krzesanych iskier z krzesiwa. Hubkę produkowano mocząc huby w saetrze i odwarze z popiołu drzewnego, następnie miażdżąc i susząc. Czasem otrzymany proszek stosowano jako środek domowy do tamowania niewielkich krwotoków. Zalesione, łagodne zbocza to idealne warunki do weekendowego wypoczynku i spacerów jak również wymarzone miejsce dla grzybiarzy i zbieraczy leśnego runa. W leśnym runie znajdziemy podgrzybki, borowiki, kanie, maślaki oraz piękne lecz trujące muchomory. Wzdłuż koryta Soły rośnie wiklina lub darnina. Występują również olsze, wierzby, brzozy, topole i osiki. W lasach pełno jest zwierzyny łownej – saren, jeleni i dzików. Czasem na szlakach można spotkać niedźwiedzia brunatnego. Na całym obszarze Beskidu Małego spotykamy lisy i zające, z gadów zaskrońce i żmije, a z płazów salamandrę plamistą. Soła jest zaliczana do wód krainy pstrąga i lipienia. Rzeka pomiędzy dwoma dolnymi zalewami ma niewielką długość. Jest ona słabiej tutaj odwiedzana i słabiej znaną innym wędkarzom łowiskiem. Ten krótki odcinek jest jednak dużą ciekawostką. Soła często niesie wodę bardzo przejrzystą, dzięki temu można wtedy obserwować ryby w naturze, zwłaszcza liczne tu jeszcze stada świnek i brzan. Ryby nierzadko wychodzą wtedy z kryjówek i żerują nawet na bardzo płytkiej wodzie. Wędkowanie jest dozwolone od tablic informacyjnych, umieszczonych poniżej zapory w Porąbce. Od tych tablic mostu drogowego wolno łowić tylko na przynęty sztuczne i roślinne.

Poniżej czanieckiego zalewu nasza Soła już żegna się z Beskidami. Tu jej dolina już znacznie się rozszerza a jej dotąd górskie stoki łagodnieją. Teraz rzeka już cały czas będzie płynąć na północ. Ten ostatni, w "Informatorze", uznany za górski odcinek Soły kończy się na moście drogowym w Łękach. Poniżej tej przeprawy, mimo że Soła jest już rzeką niziną, stwarza ona jednak takie warunki, że nawet w przyujściowym odcinku rzeki, łowione są czasem ryby łososiowate. W rzece także dużo jest takich ryb jak płocie, okonie, chronione piekielnice i inne. W dolnym odcinku także szczupak i sandacz.

Bezpośrednie sąsiedztwo projektu i częściowo jego lokalizację (w sołectwie Porąbka – zgodnie z pierwotną / podstawową lokalizacją projektu) stanowią:

- most komunikujący miejscowość przez rzekę Solę
- ściśle centrum Porąbki - zabudowania mieszkaniowe – jednorodzinne, punkty usługowymi i handlowe, obiekty sektora usług publicznych / samorządowych.
- Bliskie sąsiedztwo obszarów dziedzictwa przyrodniczego NATURA 2000.

Koncepcja funkcjonalno-użytkowa dla projektu „Zagospodarowanie cieków wodnych w sołectwie Porąbka – Potoku Wielka Puszcza i nadbrzeży rzeki Soły”

Rysunek 1 Mapa projektu

Źródło: Opracowanie wykonane w Gminie Porąbka – inicjatywa oddolna przedstawicieli sołectw.

Fotografia 11 Teren projektu – Sołectwo Porąbka

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Teren położony jest w Beskidzie Małym, w przełomowej części doliny rzeki Soły i częściowo w dolinie potoku Wielka Puszcza. Sama Soła płynie na tym odcinku spokojnie, stanowi łącznik pomiędzy dwoma zbiornikami zaporowymi – jeziorem Międzybrodzkim i jeziorem Czanieckim. W północnej części terenu rzeka przechodzi w cofkę zbiornika Czanieckiego. Poziom rzeki Soły jest regulowany przez zapory. Potok Wielka Puszcza odwadnia zalesioną dolinę przebiegającą równoleżnikowo. Płynie szybko, przy średnim spadku 5,88% – co w stosunku do okolicznych cieków stanowi sporą wartość. Dominują na niej krótkie wezbrania, głównie w okresie letnim (czerwiec-lipiec), czasem przybierające katastrofalne rozmiary, jednak na odcinku projektowym potok nie wzbiera na tyle wysoko, aby wylewać i niszczyć nadbrzeża.

Zlewnia potoku Wielka Puszcza jest eksperymentalną zlewnią badawczą Zakładu Hydrologii Politechniki Krakowskiej.

Najwyższe opady przypadają na lipiec, a stosunkowo liczne dni z deszczem są przez cały rok. Najsuchszymi miesiącami są styczeń, grudzień oraz kwiecień.

W podłożu zalegają gleby gliniaste, głównie bielice oraz gleby antropogeniczne, mocno przekształcone przez człowieka.

Gleby zalegają na osadach czwartorzędowych, a te bezpośrednio na piaskowcach i kompleksie piaskowców, mułowców, łupków, określanych razem jako flisz karpacki.

W pobliżu znajdują się liczne tereny objęte ochroną. Najbliżej (w odległości 370 m), po drugiej stronie Soły znajduje się rezerwat przyrody Zasolnica.

Powstał on w roku 1973 jako obszar, gdzie chroniony jest fragment naturalnej buczyny karpackiej, kwaśnej buczyny oraz grądu. W partii grądu występują dęby, graby oraz stosunkowo licznie lipa drobnolistna. Obejmuje powierzchnię ok. 17 ha. W drzewostanie dominuje buk, poza nim występują jodła, jawor i pojedynczo wiąz górski. W runie odnaleźć można typowe dla wymienionego zbiorowiska rośliny: marzanka wonna, szczyr trwały, żywiec gruczołowaty.

Inne pobliskie rezerваты, to położona 5 km na południe rezerwat Szeroka w Beskidzie Małym i 13 km na wschód rezerwat Madohora.

Teren projektowy przylega do Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Park ten został utworzony w roku 1998, obejmuje 25 770 ha, a jego otulina 22 253 ha. Został powołany w celu zachowania i upowszechniania wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Beskidu Małego. Leży na styku dwóch województw – Małopolskiego i Śląskiego. Pomimo, że lasy na tym terenie są mocno przekształcone, to można znaleźć liczne płaty naturalnych zbiorowisk: żyznej buczyny karpackiej, kwaśnej buczyny górskiej, czy jaworzyny górskiej z miesięcznicą trwałą w runie. Pomimo tego, że teren znajduje się poniżej piętra regla górnego, to w partii szczytowej Madohory zachował się spory fragment górnoregłowej świerczyny. W dolinach rzek występują łągi: topolowo-wierzbowy, jesionowy, czy nadrzeczna olszyna górską. Spośród roślinności nieleśnej warto zwrócić uwagę na zbiorowiska naskalne, rozwinięte na wychodniach gruboławicowych piaskowców istebniańskich oraz zbiorowiska łąkowe. Charakterystycznym i bardzo cennym zbiorowiskiem jest łąka mieczykowo-mietlicowa, z licznymi roślinami chronionymi, jak storczyki i mieczyk dachówkowaty. Licznie występują młaki oraz zbiorowiska ziołoroślowe z kniecią górką. Flora Beskidu Małego liczy ponad 840 gatunków roślin naczyniowych, z chyba najciekawszą rzeżuchą trójlistkową, której jest to stanowisko najdalej na północ wysunięte w Karpatach. Żyje tu ok. 40 gatunków ssaków, 111 gat. ptaków, 15 płazów, 5 gadów i 40 gatunków ryb. Spośród ciekawych gatunków warto wymienić wilka, rysia, pojawiającego się czasami niedźwiedzia oraz ryby żyjące w wartkich potokach górskich, jak strzebla potokowa, głowacz przegopłety, czy pstrąg potokowy.

Najbliższy park narodowy, to znajdujący się w odległości 29 km Babiogórski Park Narodowy. Został on utworzony w 1954 roku. Obejmuje górne partie masywu Babiej Góry wraz z najwyższym szczytem Beskidu Żywieckiego – Diablakiem (1725 m n.p.m.). Chroni teren z klasycznie wykształconym układem pięter roślinnych, włącznie z piętnem halnym oraz jedyne w Polsce stanowiska roślin: okrzyn jeleni i rogownica alpejska.

W odległości 14,5 km znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie kompleksu stawowego „Podkępie”.

W odległości 11-15 km znajdują się cztery zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Cygański Las (11,52 km), Sarni Stok (12,81 km), Gościńska Dolina (12,81 km), Dolina Wapienicy (15 km).

Spośród obszarów specjalnej ochrony Natura 2000 (tzw. obszary „ptasie”), najbliższej, bo w odległości 6,88 km znajduje się ostoja PLB120004 Dolina Dolnej Soły. Rozpościera się na obszarze 4023,6 ha. Sama ostoja obejmuje fragment nieuregulowanego koryta rzeki Soły oraz liczne hodowlane stawy rybne. W otoczeniu rzeki zachowały się miejscami zbiorowiska łągu wierzbowo-topolowego. Teren zasiedlają liczne ptaki, m.in. 12 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, a wśród nich 5 gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako gatunki zagrożone. Warto wymienić występowanie ślepowrona (jedna spośród czterech ostoi, gdzie w Polsce występuje ten gatunek), bąka, bączka, bociana białego, błotniaka stawowego, kropiatki, zielonki, rybitwy rzecznej, rybitwy białowąsej, rybitwy czarnej, dzięcioła zielonosiwego, gąsiorka.

W bezpośredniej bliskości znajdują się dwa specjalne obszary ochrony Natura 2000 (tzw. obszary „siedliskowe”) PLH240023 Beskid Mały i PLH120083 Dolna Soła.

PLH240023 Beskid Mały, to obszar o powierzchni 7186,2 ha, powołany w celu ochrony naturalnych i półnaturalnych siedlisk charakterystycznych dla gór i pogórza oraz występujących na jego obszarze gatunków.

Przedmiotem ochrony są siedliska: bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże, górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*, jaskinie nieudostępnione do zwiedzania, kwaśne buczyny, żyzne buczyny, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach i górskie bory świerkowe. Niestety żadne spośród wymienionych siedlisk, na tym obszarze nie otrzymało oceny stanu zachowania A (stan doskonały), wszystkie posiadają ocenę średnią (B - stan dobry).

Spośród gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (tzw. gatunki „naturowe”), przedmiotem ochrony są mech widłoząb zielony, płazy traszka karpacka i kumak górski, ssaki wilk szary, wydra, ryś euroazjatycki, a wśród nich nietoperze nocek Bechsteina, nocek orzęsiony, nocek duży, podkowiec mały. Niestety, poza wilkiem, wszystkie gatunki mają stan zachowania określony jako co najwyżej dobry.

PLH120083 Dolna Soła to obszar o powierzchni 500,97 ha chroniący płynącą nieuregulowanym korytem rzekę Solę wraz z przyległymi terenami nadrzecznymi.

Przedmiotem ochrony są siedliska: starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, zalewane muliste brzegi rzek, ziołorośla górskie, ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże, łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe. Spośród tych siedlisk jedynie pionierska roślinność na kamieńcach górskich jest w stanie zachowania doskonałym. Pozostałe oceniane są jako stan zachowania dobry lub średni/zdegradowany.

Spośród gatunków przedmiotem ochrony są ryby boleń pospolity, brzanka karpacka, głowacz białopłetwy, płazy kumak nizinny, traszka grzebieniasta oraz ssak wydra europejska. Ich stan zachowania w obrębie obszaru Dolna Soła oceniany jest jako średni lub zdegradowany.

W odległości do 10 km znajduje się jedno stanowisko dokumentacyjne „Zamczysko na Ściszków Groniu.

W odległości do 10 km brak użytków ekologicznych, co wskazuje, że ich sieć w tym terenie jest stosunkowo uboga.

W bezpośredniej bliskości znajdują się dwa pomniki przyrody: dąb o obwodzie 356 cm (odległość 240 m) oraz daglezia zielona (odległość 780 m), a w odległości do 10 km – ponad 80 obiektów, głównie drzew oraz kilka jaskiń.

Sam teren projektowy stanowi przykład typowego nadbrzeża rzeki. Deniwelacje są niewielkie i obejmują głównie odcinek brzeg rzeki – terasa zalewowa. Jest dość mocno rozciągnięty: około 570 m w osi północ-południe i około 460 m w osi zachód-wschód.

W sporej części stanowi on zaniedbane obszary, porośnięte roślinnością ruderalną i inwazyjną, z dzikimi wysypiskami śmieci. W części środkowej jego bieg przecina zieleń o charakterze parkowym. W południowej znajduje się fragment nieźle zachowanego łęgu z okazałymi topolami. W centralnej części znajdują się sukcesywnie zasypywane resztki łąki kośnej. Florystycznie ciekawe są fragmenty nadbrzeży potoku Wielka Puszcza, gdzie pomimo regulacji, wciąż pozostają i utrzymują się pionierskie gatunki charakterystyczne dla kamieńców górskich potoków. Również ciekawe są miejscami spontanicznie formujące się żarnowczyska z żarnowcem miotlastym.

Spośród roślinności obcej i inwazyjnej licznie występuje redestowiec ostrokończysty *Reynoutria japonica*, nawłocie *Solidago* sp. oraz posiadająca duży potencjał inwazyjności robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*.

Teren przecina ruchliwa droga. W zasadzie na całej długości są wydeptane, błotniste ścieżki.

Fotografia 12 Teren projektu – sołectwo Porąbka

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Fotografia 13 Teren projektu – sołectwo Porąbka

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Fotografia 14 Teren projektu – sołectwo Porąbka.

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Fotografia 15 Teren w ramach projektu przewidziany do rekultywacji – sołectwo Porąbka.

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Fotografia 16 Teren projektu – sołectwo Porąbka

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Fotografia 17 Teren projektu – sołectwo Porąbka.

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Fotografia 18 Teren projektu – sołectwo Porąbka.

Źródło: Zasoby własne Wykonawcy – wizja terenowa.

Fotografia 19 Przykład ekologicznej budowli – Dom wybudowany z odpadów według projektu Michaela Reynoldsa.

Źródło: <http://ecosoon.blogspot.com/2011/03/domy-ze-smieci-micheal-reynolds.html>

Fotografia 20 Przykład ekologicznego obiektu samowystarczalnego: MercuryHouseOne - samowystarczalne, przenośne biuro.

Źródło: <http://gadzetomania.pl/27136,mercuryhouseone-samowystarczalne-przenosne-biuro>

Fotografia 21 Przykład designu architektury zgodnego z estetyką natury: FLAKE DOM | OLGA ARCHITEKCI.

Źródło: <https://smallhousebliss.com/2012/09/28/flake-house-by-olga/>

Fotografia 22 Przykład ekologicznego placu zabaw i nauki – autorzy projektu: I. Piotrowska, E. Trochnowicz. Projekt realizowany przez Wydział Infrastruktury dla Dzielnicy Praga Południe w Warszawie.

Źródło: <https://app.twojbudzet.um.warszawa.pl/projekt/4409>

Działania środowiskowe w projekcie

Pierwotna / Podstawowa lokalizacja projektu: sołectwo Porąbka

Podstawowe problemy zidentyfikowane w trakcie screeningu przyrodniczego i wizyt terenowych na obszarze projektu w sołectwie Porąbka:

- duża rozciągłość terenu połączona z jego małą szerokością,
- problemy z własnością: pomimo własności Skarbu Państwa, część jest we władaniu Administracji Lasów Państwowych, a część pod zarządem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej i właścicieli prywatnych, uciążliwe i długie procedury uzgadniania,
- spora część terenu zdegradowana, konieczna jest rekultywacja oraz staranne usuwanie roślinności inwazyjnej,
- w obrębie doliny Potoku Wielka Puszcza należy z dużą ostrożnością podchodzić z infrastrukturą do koryta potoku, ze względu na nierzadkie nawalne wezbrania wód,
- zbyt małe możliwości dla działań merytorycznych na wskazanym obszarze, w odniesieniu do budżetu projektu, konieczność rozszerzenia przedsięwzięcia o dodatkowe działania i dodatkową lokalizację w celu pełnego wykorzystania finansowania RPO WSL 2014-2020.

Możliwości obszaru:

- kształt dogodny do prowadzenia ścieżki lub kilku ścieżek dydaktycznych,
- stosunkowo rozległy teren w części centralnej (przy ujściu potoku Wielka Puszcza), który może stanowić „serce” projektu,
- ładnie zachowany i dobrze rokujący fragment łągu w południowej części obszaru projektowego,
- możliwości łatwego/wykonanego niewielkimi nakładami skomunikowania terenu projektowego,
- spora powierzchnia terenu do rekultywacji,
- liczne i ciekawe formy ochrony przyrody w otoczeniu,
- ciekawa hydrologicznie okolica – przełomowa dolina Soły, zbiorniki retencyjne, eksperymentalna zlewnia badawcza.

Rysunek 2 Lokalizacja elementu projektu w sołectwie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy Geoserwis Mapy.

Opis poszczególnych stanowisk edukacyjnych planowanych w sołectwie Porąbka:

Należy skupić się na potencjale terenu. Nie posiada on wyjątkowych walorów, ale jednocześnie posiada wyjątkowe otoczenie i to powinno być główną ideą, a zarazem treścią planowanych do realizacji zadań edukacyjnych.

Stanowiska edukacyjne dotyczyć powinny następujących zagadnień tematycznych / przyrodniczych:

1. Zbiorniki wodne - znaczenie, życie wody stojącej, zagrożenia dla przyrody (przegrody szlaków komunikacyjnych).
2. Ekosystemy nadwodne (zarośla wierzbowe, muliste brzegi wód, sukcesja ekologiczna i przemiany roślinności)
3. Inwazje biologiczne, gatunki inwazyjne, skutki, zapobieganie.
4. Zwierzęta - mieszkańcy brzegów wód (płazy, gady, ptaki, ssaki - wraz z opisem i ciekawostkami).
5. Zbiorowiska łąkowe - górskie łąki konietlicowe, murawy bliźniczkowe, jak powstają, gatunki, znaczenie w przyrodzie. Wiata z możliwością zapalenia ognia.
6. Ekologiczny plac zabaw edukacyjnych.

Przykład:

Makieta „Jak płynie potok?” (duży kilku-kilkunastometrowy kamienno-betonowy model doliny górskiej np. Małej Puszczy, z piaskiem i ręczną pompką u szczytu z możliwością tłoczenia wody - własnoręczne „modelowanie” układu dna doliny, edukacyjna zabawa grupowa dzieci. Kącik dla rodziców, bariera od strony rzeki z punktowym zejściem do wody, platforma widokowa skierowana na przeciwny brzeg Soły do obserwacji rzeki oraz rezerwatu przyrody Zasolnica). Dwie Lampy ładowane rowerkiem lub urządzeniem typu orbitrek - wraz z licznikiem prądu i spalonych kalorii (z możliwością rywalizacji).

Stanowisko do zabaw w systemie „kuchnia błotna”.

Elementy edukacyjne: Meandrowanie rzeki, starorzecza, typy koryta, aluwia, dyluwia, podcinanie dolin, erozja boczna, wgłębna.

7. Zbiorowiska leśne na brzegach rzeki: lasy łęgowe, olsy, różnice między nimi, gatunki roślin.

8. Interakcja człowiek-rzeka: historia, powódzie, regulacja rzek, zapory, renaturyzacja. Badania hydrologiczne, zlewnia Wielkiej Puszczy.

9. Formy ochrony przyrody (pomnik przyrody, park krajobrazowy, rezerwat, sieć Natura 2000 wraz ze wskazaniem najbliższych i opisem, ciekawostkami).

10. Życie podwodne potoku górskiego (bezkęgowce, ryby).

11. Życie nadbrzeży potoku górskiego (roślinność, ptaki, ssaki)

12. Gospodarowanie wodami - zarządzanie, struktura.

Rysunek 3 Lokalizacja elementu projektu w sołectwie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy Geoserwis Mapy.

Opis twardych działań pro środowiskowych:

1. Odtworzenie łąki: górska łąka konietlicowa z takimi gatunkami, jak mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*, kozibród łąkowy *Tragopogon pratensis*, chaber ostroluskowy *Centaurea oxylepis*, rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, konietlica łąkowa *Trisetum flavescens*.
 2. Rekultywacja terenu i usuwanie roślin inwazyjnych: usunięcie gruzu, śmieci, tam gdzie to będzie potrzebne – nawiezenie czystego humusu, usunięcie roślin ekspansywnych i inwazyjnych wraz z ich diasporami i kontrola przed ponowną inwazją.
 3. Odtworzenie łągu wierzbowo-topolowego poprzez nasadzenia topoli białej *Populus alba* i topoli czarnej *Populus nigra* oraz krajowych gatunków wierzb drzewiastych *Salix* sp. i ograniczenie występowania roślin ekspansywnych.
 4. Przygotowanie dokumentacji do ustanowienia użytku ekologicznego.
 5. Nasadzenia wrześni pobrażnej *Myricaria germanica* – cennego gatunku półkrzewu występującego na kamieńcach i brzegach rzek górskich, który ostatnimi czasy mocno ograniczył swoje występowanie w dolinach rzek w polskiej części Karpat. Jest to gatunek podlegający ochronie częściowej. Na jego wprowadzenie do środowiska należy uzyskać stosowne zgody z RDOŚ.
 6. Rozwieszenie budek dla nietoperzy w typie projektowym wg. Greenaway.
 7. Wykonanie hoteli dla owadów w postaci dużych paneli o powierzchni minimum 1 m kw z częściami: otworów w glinie, otworów w drewnie, wiązek trzciny oraz grubych wiórów drewnianych - każde w przybliżeniu 1/4 powierzchni. Panele powinny być zabezpieczone dwustronnie siatką stalową o grubości oczek ok. 5 mm w celu ochrony przed drapieżnikami i wandalami. Przy hotelu lub na jego ścianie bocznej powinien być opis co to jest, czemu służy oraz jakie gatunki go zasiedlają i jakie jest ich znaczenie dla środowiska i gospodarki.
 9. Nie przewiduje się wieszania budek lęgowych dla ptaków, gdyż nasycenie ich w terenie projektowym jest już wystarczające.
 10. Wiata – miejsce sezonowej edukacji ekologicznej, zaprojektowana dla grupy do 15 osób. Wyposażona w miejsca siedzące, stanowisko prelegentkie, tablice i materiały edukacyjne. Wykonana z materiałów ekologicznych, wyposażona w kosze na śmieci segregowane.
 11. Parking: Maksymalna wartość tego komponentu powinna wynieść do 10% wartości kosztów inwestycyjnych projektu. Parking powinien być przewidziany na 6-8 miejsc dla samochodów osobowych równoważnych z możliwością zaparkowania na tych miejscach 2 autobusów lub 4 busów. Parking powinien być wyposażony w stojak dla rowerów, 2 ławki, 1 stolik, kosze na odpady segregowane, tablicę informacyjno-edukacyjną. Małą infrastrukturę należy wykonać z materiałów naturalnych, ekologicznych. Podbudowę, a zarazem lokalizację dla parkingu powinno stanowić miejsce, w którym aktualnie ulokowany jest budynek przeznaczony do wyburzenia, jego mury mogą posłużyć jako materiał do utwardzenia podłoża. Decyzję o wyburzeniu należy podjąć po uzyskaniu zgody konserwatora zabytków. Parking powinien znajdować się w zasięgu oświetlenia budynku głównego centrum.
- Wszystkie lokalizacje objęte powinny być systemem oznakowania i tablicami informacyjno-edukacyjnymi. Rekomenduje się również oznakowanie dojazdu do lokalizacji projektowych – w formie strzałek kierujących i informacji, a także montaż odpowiedniej ilości ławek i koszy na odpady segregowane.
- Projektując trasy dydaktyczne należy uwzględnić system komunikacji pomiędzy parkingami oraz infrastrukturą dostępową i enklawami. Podłoże trasy dydaktycznej rekomenduje się wykonać z materiałów ekologicznych, w części w formie rozwiązań sensorycznych.

Dodatkowe lokalizacje projektu- rekomendacje

Jak już wcześniej zaznaczono w niniejszej koncepcji zakres zadań zdefiniowanych w fiszce projektowej wpisuje się w założenia dofinansowania RPO WSL 2014-2020. Należy zaznaczyć iż wskazany zakres przedsięwzięcia, uwzględniający uwarunkowania środowiskowe i ograniczenia w kwalifikowalności nie jest w stanie spożytkować w całości środków zabezpieczonych dla niniejszego projektu w ramach dofinansowania RPO WSL 2014-2020.

Dlatego też główną rekomendacją niniejszej koncepcji jest poszerzenie projektu o dodatkowe działania i jednocześnie o dodatkowe lokalizacje dla projektu, uruchomienie centrum edukacji ekologicznej wraz z „oddziałami terenowymi”.

Proponuje się wprowadzenie do projektu następujących działań dodatkowych, które to podnoszą wartość merytoryczną projektu w odniesieniu do kryteriów oceny, a także umożliwiają pełną absorpcję kwoty przewidzianej w RPO WSL 2014-2020, a przede wszystkim gwarantują pełną dostępność do rozwiązań infrastrukturalnych i treści edukacyjno-informacyjnych w ramach projektu dla mieszkańców wszystkich sołectw Gminy Porąbka oraz przyjezdnych.

Rekomendacje dla projektu (dla wszystkich lokalizacji):

1. Zmiana tytułu projektu na *roboczy*: „**Zagospodarowanie cieków wodnych w Gminie Porąbka**” oraz **zgłoszenie tego wraz z aktualizacją fiszki projektowej do IZ**.
2. Usuwanie roślinności inwazyjnej (m.in. barszcz Sosnowskiego) na terenie całej Gminy Porąbka (wszystkie sołectwa)
3. Utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej jako podmiotu w strukturze gminy z określoną lokalizacją i zapleczem niezbędnym do przechowywania sezonowych elementów projektu i wyposażenia, materiałów edukacyjno-informacyjnych itp., którego zadaniem będzie prowadzenie i nadzorowanie działalności centrów terenowych rozlokowanych w poszczególnych sołectwach.
4. Utworzenie dodatkowych tras dydaktyczno-przyrodniczych pieszych i/lub pieszo-rowerowych wraz ze stanowiskami edukacyjnymi i ekologicznymi placami zabaw edukacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy Porąbka tj.: Bujaków, Czaniec, Kobiernice, Porąbka oraz ich wzajemnym skomunikowaniem.
5. Podjęcie w ramach przygotowania i realizacji projektu współpracy z partnerami np. Lokalna Grupa Działania, lokalne organizacje pozarządowe zajmujące się edukacją ekologiczną, RZGW, Lasy Państwowe.
6. Opracowanie niezbędnej dokumentacji przedprojektowej i projektowej wraz z niezbędnymi uzgodnieniami dla w/w zakresu.
7. Wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej dla wszystkich lokalizacji i tras projektowych w oparciu o Screening i wizyty wynikające z niniejszej koncepcji wraz z dokończeniem inwentaryzacji w okresie sierpień – październik.
8. Alternatywnie - funkcję Centrum Edukacji Ekologicznej może pełnić gotowy obiekt kontenerowy z wyposażeniem, dostarczony wraz z montażem i niezbędnymi pracami przygotowawczymi terenu – lokalizacji. Obiekt z założenia powinien być dostosowany do prowadzenia edukacji ekologicznej dla różnych grup w formie warsztatowej. Dostępny powinien być dla 2 osób prowadzących i grupy max. 15 osób. Obiekt powinien być samowystarczalny energetycznie.

Założenia funkcjonalno-użytkowe: zakres prac budowlanych, dostaw i usług niezbędnych do wykonania w projekcie

Działania w projekcie uwzględniają rozszerzenie jego zakresu związane z utworzeniem centrum edukacji ekologicznej oraz objęcie projektem wszystkie sołectwa w Gminie Porąbka.

Przewiduje się następujące działania w projekcie:

- usługi: architektoniczne-projektowe, przyrodnicze, doradczo-prawne, a także nadzory autorskie: budowlane i przyrodnicze,
- prace budowlane dotyczące parkingu, wiat – terenowych centrów edukacji ekologicznej, placów edukacji ekologicznej przez zabawę i zagospodarowania terenu oraz nasadzeń,
- opcjonalnie wobec obiektu – usługa zakupu, dostarczenia i montażu centrum mobilnego samowystarczalnego energetycznie,
- dostawy sprzętu, urządzeń, elementów eko-edukacyjnych wyposażenia wraz z montażem,
- działania edukacyjne i informacyjno-promocyjne, w tym aplikacja na urządzenia mobilne, strona internetowa projektu, działania społeczno-edukacyjne, gadżety ekologiczne, itp.

Trasy dydaktyczno-przyrodnicza:

Zakres prac obejmuje:

- inwentaryzację przyrodniczą, w oparciu o wizyty sierpień-październik i dane z koncepcji,
- przygotowanie dokumentacji technicznej (projekt, kosztorysy, wymagane uzgodnienia i pozwolenia),
- prace budowlane dotyczące budynku i zagospodarowania terenu,
- dostawy sprzętu, urządzeń, oznakowania, wyposażenia wraz z montażem, (w tym opcjonalnie mobilnego centrum edukacji ekologicznej),
- nadzór autorski budowlany nad realizacją zadania,
- nadzór autorski przyrodniczy nad realizacją zadania.

Wiaty do sezonowej edukacji ekologicznej – centra terenowe:

Zakres prac obejmuje:

- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- dostawę i montaż wiaty,
- opcjonalnie: jeśli będzie to możliwe - podłączenie instalacji elektrycznej / lub zasilania energią odnawialną,
- dostawę i montaż wyposażenia wiaty,
- dostawę i montaż urządzeń edukacyjnych.

Stanowiska do edukacji ekologicznej przez zabawę

Zakres prac obejmuje:

- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- dostawę i montaż instalacji edukacyjnej i urządzeń edukacyjnych,
- nadzór przyrodniczy,
- nadzór autorski.

Parking:

Zakres prac obejmuje:

- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- prace budowlane,
- dostawę i montaż elementów małej infrastruktury,
- nadzór autorski.

Likwidacja gatunków inwazyjnych:

Zakres prac obejmuje:

- wykonanie dokumentacji technicznej i przyrodniczej wraz z kosztorysami i wskazaniem technologii,
- usuwanie w sposób ekologiczny gatunków inwazyjnych.

Celem prawidłowego wykonania niniejszego projektu niezbędne jest dokonanie czynności związanych w wyborze wykonawców nie tylko prac budowlanych, ale dostaw i innych usług. Jest to o tyle istotne, iż w przypadku projektów dofinansowanych ze środków UE, procedury udzielania zamówień publicznych są niezwykle szczegółowo badane. W ramach projektów realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, każdy wydatek kwalifikowalny niezależnie od daty jego poniesienia, musi być poniesiony zgodnie z właściwą procedurą tj. albo z ustawą Prawo zamówień publicznych i prawem unijnym w zakresie zamówień publicznych albo zgodnie z zasadą uczciwej konkurencji/zasadą konkurencyjności, o której mowa w wytycznych horyzontalnych, bądź też zgodnie z Przewodnikami dla beneficjentów.

Czynności te może wykonać inwestor swoimi własnymi siłami, lub posiłkować się zleceniem tych usług na zewnątrz, wybierając profesjonalistę. Istotne w tym zakresie jest doświadczenie na gruncie nowo obowiązujących przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, które diametralnie zmieniły podejście do wyboru wykonawców. Ale nie tylko doświadczenie w tym zakresie jest istotne. Niezbędne jest również doświadczenie w występowaniu przed Krajową Izbą Odwoławczą, gdyż wykonawcy mogą w toku postępowań o udzieleni zamówienia walczyć z zapisami SIWZ czy też wyborem innego wykonawcy.

Nie można pominąć tu aspektu prawnego związanego z prawidłowym przygotowaniem umów jakie mają być zawarte z tymi wykonawcami. Inwestor całego projektu powinien bardzo rozważnie ustalić zapisy zawieranych umów, tak aby przede wszystkim zabezpieczyć swoje interesy oraz prawidłowość realizacji projektu. Cywilistyczny charakter umów w sprawie zamówień publicznych potwierdza w sposób wyraźny art. 139 ust. 1 ustawy Pzp, zgodnie z którym do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Jednocześnie jednak wiele rozwiązań prawnych odnoszących się do zamówień publicznych, których przyjęcie było zdeterminowane zasadniczym celem regulacji, jakim jest ochrona efektywności wydatkowania środków publicznych, powoduje, że umowy zawierane w trybie zamówień publicznych wykazują pewną specyfikę.

Przejawia się ona przede wszystkim w ograniczeniu swobody umów poprzez wprowadzenie szczególnych trybów zawierania umowy, wymogu formy pisemnej pod rygorem nieważności, istotnych ograniczeń w zakresie kształtowania treści umowy, szczególnej regulacji co do zmiany umowy, szczególnej regulacji odstąpienia od umowy. W niniejszym projekcie bowiem należy wyróżnić różne stosunki prawne jakie się pojawiają, a tym samym wynika z tego konieczność odpowiedniego konstruowania zapisów umów. Inaczej bowiem będą sformułowane obowiązki dostawcy towarów powszechnie dostępnych, inaczej dostawcy – wytwórcy towarów wykonywanych na zamówienia a całkiem inaczej wykonawcy robót budowlanych. Niestety nie wystarczy uwzględnić tylko i wyłącznie regulacji zawartych w kodeksie cywilny, ale również – z uwagi na specyfikę inwestora, podlegającego pod reżim ustawy o zamówieniach publicznych – również normy wynikającej z tej ustawy. Istotne jest w tym zakresie, aby przy formułowaniu klauzul umownych uwzględnić aktualne orzecznictwo w tym zakresie.

Inwestor powinien również zabezpieczyć zaplecze prawne w toku całej realizacji projektu przez wykonawców, bowiem nie tylko na etapie sporządzania umowy pojawiają się istotne i skomplikowane kwestie prawne do rozstrzygnięcia, ale również – a może i przede wszystkim, w toku całego procesu realizacyjnego.

Wybór formuły projektowej

System projektuj – buduj daje możliwość objęcia jednym zamówieniem kompleksowego wykonania projektu pod klucz, z uwzględnieniem jednoczesnego przygotowania dokumentacji i dostaw w projekcie. Uniknięcie przeprowadzenia 2 czy większej liczby zamówień może być potraktowane jako zaleta, pozwalająca na tym etapie zaoszczędzić czas. Należy dodać że w odróżnieniu od trybu „wybuduj”, system projektuj-buduj pozwala na ogłoszenie procedury wyboru wykonawcy w oparciu jedynie o program funkcjonalno-użytkowy. Częstą praktyką przy trybie zaprojektuj – wybuduj jest przenoszenie przez Zamawiającego uzyskania niezbędnych pozwoleń i opinii na Wykonawcę. Co niewątpliwie w wielu przypadkach pozwala zaoszczędzić czas i zlecić zamówienie ze świadomością że Zamawiający takowej dokumentacji nie posiadał wcześniej, natomiast wątpliwym jest czy system zaprojektuj – wybuduj, pozwala na szybsze uzyskanie niezbędnych uzgodnień i opinii. Najprawdopodobniej Wykonawca potrzebuje na uzyskanie stosownych dokumentów tyle samo czasu ile potrzebowałby Zamawiający.

Zgodnie z wytycznymi PZP brak szczegółowych kryteriów umożliwiających ocenę w jakich przypadkach kierować się trybem tradycyjnym, a w jakich sytuacjach zastosować rozwiązania z zakresu zaprojektuj – wybuduj. Ustawa w Prost nie narzuca Zamawiającym konkretnych rozwiązań, czy nie wskazuje konkretnych kryteriów do podejmowania takich decyzji. Obowiązek wyboru trybu spoczywa na Ogłaszającym zamówienie – inwestorze.

System „zaprojektuj – wybuduj” oparty jest na zasadach „Żółtej Książki FIDIC”. W związku z powyższym poza podstawową dokumentacją niezbędną do ogłoszenia takiego postępowania Zamawiający powinien posiadać i załączyć do SIWZ decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, ewentualnie oświadczenia związane z prawem do dysponowania nieruchomościami.

Z punktu widzenia Zamawiającego wybór takiej procedury jest być może korzystniejszy poprzez mniejszą ilość prac / działań do wykonania po jego stronie. Natomiast należy uwzględnić to iż przerzucenie tych działań na Wykonawcę w tym trybie generuje pewne ryzyko, podobnie jak np. problemy, które mogą się pojawić po drodze, jak np. konieczność badań geologicznych i /lub innych badań terenu, które mogą być wyjątkowo kosztowne, a które wykonawca musi w kalkulować w ryzyko prac, co najczęściej powoduje zdecydowanie wyższe ceny w tym trybie.

Z punktu widzenia Wykonawcy w takim systemie istotna jest powtarzalność technologii czyli rozwiązania sprawdzone, dostępne, opanowane przez Wykonawcę, umożliwiające adaptacje do danej lokalizacji. Tak sytuacja wygląda m.in.: z obiektami środowiskowymi (oczyszczalnie ścieków, spalarnie odpadów), autostrady, obiekty komunikacyjne, mosty, obiekty mieszkaniowe, hale itp. Czyli wszystkie inwestycje, które mają podobny charakter i podobne technologie.

Przeniesienie tego typu działań do projektu z zakresu bioróżnorodności może mieć odwrotny skutek od zamierzonego. Proces projektowy w formule „zaprojektuj – wybuduj” nie będzie krótszy, a być może nawet dłuższy niż w przypadku wyboru trybu tradycyjnego. Najprawdopodobniej okaże się również droższy od tradycyjnej wyceny.

Projekt Gminy Porąbka ma charakter niepowtarzalny, odnosi się do lokalnych zasobów przyrodniczych, wymaga wielu prac dodatkowych związanych z inwentaryzacją przyrodniczą, opracowaniem autorskich założeń edukacyjnych i kampanii promocyjnej, wybór specyficznych materiałów, ekologicznych do projektu, a przede wszystkim wymaga doprecyzowania zakresu co w przypadku tradycyjnej metody jest zdecydowanie łatwiejszym rozwiązaniem i umożliwia stworzenie o wiele bardziej szczegółowych i konkretnych zapisów dla wykonawców poszczególnych prac.

Poniżej dokonano podsumowania trybu „zaprojektuj – wybuduj”, a następnie wskazano rekomendację.

Zalety:

- kompleksowa realizacja inwestycji, w której całość odpowiedzialności spada na generalnego wykonawcę.

Wady:

- ryzyko zapłaty za przedmiot zamówienia wyższej kwoty niż w przypadku przetargu ogłaszanego na podstawie wcześniej wykonanej dokumentacji projektowo-kosztorysowej,
- wysokie ryzyko otrzymania przedmiotu umowy w postaci infrastruktury i oferty edukacyjno-informacyjnej o niższym standardzie jakościowym,
- brak możliwości wpływu na projekt, w którym Inwestor ma jedyną szansę dokładnego sprecyzowania swoich wymagań jakościowych zarówno w stosunku do dostarczanych produktów jak i wykonywanych robót budowlanych,
- ryzyko niewykonania inwestycji w momencie gdy projekt wykazuje brak możliwości realizacji w określonym miejscu i budżecie, co wymusza powtórne ogłoszenie przetargu,
- ryzyko nieuwzględnienia w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia wszystkich oczekiwań jakościowych, funkcjonalnych, estetycznych, edukacyjnych, ekologicznych, zgodnych z kwalifikowalnością RPO WSL 2014-2020.

Rekomenduje się realizację projektu w formule tradycyjnej z podziałem na etapy: projektowy i wykonawczy.

Kwalifikowalność wydatków – analiza zgodności zakresu i kosztów projektu z wytycznymi RPO WSL 2014-2020

Nazwa działania: 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej.

Poddziałania:

5.4.1 Ochrona różnorodności biologicznej – ZIT;

5.4.2 Ochrona różnorodności biologicznej – OSI;

5.4.3 Ochrona różnorodności biologicznej – tryb pozakonkursowy;

Cel szczegółowy działania: Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.

Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego:

- Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych;
- Powierzchnia obszarów/ siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody;

Lista wskaźników produktu:

1. Liczba wspartych form ochrony przyrody (obligatoryjny)
2. Łączna powierzchnia zrehabilitowanych gruntów (obligatoryjny)
3. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem (obligatoryjny)
4. Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem
5. Liczba zakupionego sprzętu/wyposażenia
6. Długość utworzonych szlaków turystycznych
7. Długość odnowionych szlaków turystycznych
8. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych
9. Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne
10. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną
11. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne
12. Powierzchnia siedlisk wspieranych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (obligatoryjny)

Typy projektów:

1. Kompleksowe projekty z zakresu ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków.
2. Zwalczanie rozprzestrzeniania się i eliminowanie obcych gatunków inwazyjnych.
3. Budowa, modernizacja i wyposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej.

4. Ochrona przyrody poprzez zmniejszenie presji ruchu turystycznego za pomocą budowy infrastruktury użytku publicznego.

Typ beneficjenta:

1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
2. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
3. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej);
4. Organizacje pozarządowe;
5. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne; 6. Parki krajobrazowe.

Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO:

- Strategia ZIT
- Kontrakt Terytorialny dla Województwa Śląskiego
- Projekty realizowane w OP V w ramach Poddziałania 5.4.2 mogą wspierać realizację kompleksowych działań rewitalizacyjnych, o ile zostały ujęte w obowiązujących programach rewitalizacji. Program rewitalizacji musi znajdować się w Wykazie programów rewitalizacji województwa śląskiego. Szczegółowe zasady wdrażania działań rewitalizacyjnych w ramach RPO WSL opisano w rozdz. IV SZOOP RPO WSL.

Limity i ograniczenia w realizacji projektów:

Ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym na obszarach Natura 2000 znajdujących się na terenie parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody). Brak możliwości wsparcia dla działań realizowanych na obszarze parków narodowych. Dodatkowe limity i ograniczenia w realizacji Projektów mogą zostać określone w Regulaminie konkursu/ wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.

Warunki i planowany zakres stosowania crossfinancingu (%)

Zgodnie z zasadami określonymi w art. 98 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. Szczegółowy zakres stosowania cross-financingu opisany jest w ogłoszeniu o naborze/ wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.

Warunki uwzględniania dochodu w projekcie

Zgodnie z art.61 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

W ramach Działania 5.4 nie przewiduje się stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków. W ramach działania 5.4 przewiduje się możliwość wypłacania zaliczek dla beneficjentów.

Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Pomoc publiczna, w przypadku jej wystąpienia w danym projekcie, udzielana będzie na podstawie właściwych przepisów prawa krajowego i unijnego, w szczególności: Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w stosowaniu art. 107 i 108 Traktatu [Dz. Urz. UE L 187/1 z 26.06.2014];

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis [Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r.]; Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, Każdorazowo zakres podstaw prawnych zostanie określony w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.

Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu: 85%;

Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)

Poddziałanie 5.4.1: 85%, bądź poziom wynikający z luki w finansowaniu, rekompensaty lub zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej. Nie przewiduje się współfinansowania z budżetu państwa.

Poddziałanie 5.4.2: 95%, w tym 10% z budżetu państwa w przypadku projektów spełniających łącznie kryteria:

- 1) są projektami rewitalizacyjnymi,
- 2) nie są objęte pomocą publiczną, w tym rekompensatą,
- 3) nie są objęte pomocą de minimis 4) nie są projektami generującymi dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia nr 1303/2013 W pozostałych przypadkach 85%, bądź poziom wynikający z luki w finansowaniu, rekompensaty, pomocy de minimis lub zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej.

Poddziałanie 5.4.3: 85%, bądź poziom wynikający z luki w finansowaniu, rekompensaty lub zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej. Nie przewiduje się współfinansowania z budżetu państwa.

Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

Poddziałanie 5.4.1: 15%,

Poddziałanie 5.4.2: 5%; 15% (w przypadku projektów nie otrzymujących współfinansowania z budżetu państwa) W pozostałych przypadkach poziom wynikający z luki w finansowaniu, rekompensaty, pomocy de minimis lub zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej.

Poddziałanie 5.4.3: 15 %.

Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)

IZ RPO WSL może ustalić minimalną wartość projektu na etapie ogłoszenia o naborze / wezwania do złożenia wniosku o dofinansowanie.

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu złożonego do dofinansowania w ramach działania 5.4 nie może przekroczyć 50 mln EUR. Aby dokonać konwersji walutowej PLN/EUR należy posłużyć się średnią arytmetyczną kursów średnich miesięcznych Narodowego Banku Polskiego, z ostatnich kolejno następujących po sobie sześciu miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie. IZ RPO WSL może ustalić minimalną wartość wydatków kwalifikowalnych projektu w Regulaminie konkursu / wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.

Opis działania:

Zakres planowanej interwencji przewiduje wsparcie dla projektów dotyczących ochrony zasobów naturalnych regionu poprzez ochronę obszarów cennych przyrodniczo, a także projektów służących ochronie różnorodności biologicznej, w tym przywróceniu właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków. Celem interwencji jest też zmniejszenie presji na środowisko naturalne poprzez wzrost

udziału obszarów chronionych w powierzchni obszarów ogółem, a także zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz rozwój infrastruktury związanej z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo – służącej tym samym wyeliminowaniu presji ruchu turystycznego na obszary i gatunki chronione.

W ramach 1. przykładowego rodzaju projektu wsparcie uzyskają projekty związane z czynną ochroną siedlisk przyrodniczych oraz gatunków rodzimych stanowiących zasoby przyrodnicze województwa śląskiego.

W ramach 2. przykładowego rodzaju projektu wsparcie uzyskają projekty polegające na działaniach fizycznych, chemicznych i/lub biologicznych, umożliwiających wyeliminowanie, kontrolę lub odizolowanie populacji gatunków inwazyjnych na terenie obszarów cennych przyrodniczo. Zwalczaniu gatunków inwazyjnych powinny towarzyszyć działania na rzecz rewitalizacji ekosystemów zdegradowanych lub uszkodzonych przez inwazyjne gatunki obce.

W ramach 3. przykładowego rodzaju projektu wsparcie uzyskają ośrodki prowadzące statutową działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej, która związana jest z gatunkami rodzimymi stanowiącymi zasoby przyrodnicze województwa śląskiego.

W ramach 4. przykładowego rodzaju projektu wsparcie uzyskają projekty związane z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo i tym samym służące wyeliminowaniu presji ruchu turystycznego na obszary i gatunki chronione. W ramach wszystkich typów projektów Beneficjent zobowiązany jest do prowadzenia kampanii informacyjno-edukacyjnych. Działaniami ochronnymi in-situ oraz/lub ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych mogą być objęte formy ochrony przyrody w rozumieniu art.6 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (za wyjątkiem parków narodowych), a także obszary uznane za cenne przyrodniczo. W ramach obszarów strategicznej interwencji (OSI), wsparciem zostanie objęte miasto Bytom z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Należy mieć na względzie, iż podstawę dofinansowania projektu stanowi umowa o dofinansowanie projektu albo decyzja o dofinansowaniu projektu. Oznacza to, iż beneficjent w świetle obowiązujących przepisów prawa powinien posiadać zdolność do bycia stroną umowy lub porozumienia. Decyzja o dofinansowaniu projektu stanowi podstawę dofinansowania wyłącznie tzw. projektów własnych, tj. przypadków, gdy wnioskodawcą jest ta jednostka, która taką decyzję o dofinansowaniu wydaje. Wymienione w tabeli typy beneficjentów mogą realizować przedsięwzięcia w ramach projektów partnerskich w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, jak również w ramach projektów hybrydowych w rozumieniu art. 34 ww. ustawy.

Wykaz wydatków kwalifikowanych i niekwalifikowanych w ramach Osi Priorytetowej V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów.

Działanie 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej

A. Wydatki kwalifikowalne:

Dla działania 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej za kwalifikowalne uznaje się wszystkie wydatki niezbędne do realizacji projektu, zgodne z zasadami określonymi w części ogólnej wytycznych programowych, jak również wydatki szczegółowe wymienione poniżej w ramach następujących kategorii:

- Wydatki związane z przygotowaniem projektu, m.in.:
 - inwentaryzacja obszaru/ siedlisk gatunków, waloryzacja przyrodnicza,
 - ekspertyzy budowlane, analizy techniczne wymagane przepisami prawa,
 - projekt budowlany, projekt wykonawczy,

- dokumentacja aplikacyjna, przetargowa i geodezyjna (np. studium wykonalności / biznes plan lub ich elementy, program funkcjonalno-użytkowy, kosztorys inwestorski) - z wyjątkiem wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie w przypadku wszystkich projektów
 - raport oddziaływania na środowisko oraz niezbędne decyzje administracyjne,
 - opłaty związane z uzyskaniem decyzji administracyjnych,
 - wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie,
 - mapy lub szkice sytuujące projektu,
 - opracowania dotyczące analizy potrzeb (w tym koncepcji: projektu na bazie konsultacji społecznych, zarządzania projektem, prowadzenia kampanii informacyjno-promocyjnych).
 - Wydatki na usługi dot. kosztów zarządzania i nadzoru nad projektem, m.in.:
 - inspektor nadzoru inwestorskiego,
 - inżynier kontraktu,
 - inwestor zastępczy,
 - nadzór nad projektem, np. nadzory architektoniczne, autorskie.
 - Wydatki związane z pracami budowlanymi, instalacyjnymi i adaptacyjnymi, m.in.:
 - zabiegi biernej i czynnej ochrony przyrody;
 - introdukcja, reintrodukcja, przesadzenie/przesiedlenie, wspomaganie rozmnażania na stanowiskach dotychczasowych, zasilanie populacji, tworzenie siedliska, renaturyzacja siedliska, wyznaczanie i ochrona korytarzy migracyjnych w ramach ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków rodzimych,
 - działania mechaniczne, chemiczne, biologiczne oraz mieszane, umożliwiające wyeliminowanie, kontrolę lub odizolowanie populacji gatunków inwazyjnych na terenie obszarów cennych przyrodniczo,
 - budowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej,
 - elementy małej architektury służącej infrastrukturze na rzecz właściwego ukierunkowania ruchu turystycznego: ławki, kosze na śmieci, stojaki, słupki, tablice informacyjne, oznakowanie ścieżek edukacyjnych, kraty i osłony na drzewa, wiaty, urządzenia służące edukacji przez zabawę, punktowa infrastruktura widokowa (urządzenia służące obserwacji przyrody)
 - budowa, przebudowa, remont ścieżek edukacyjnych oraz kładek w ich ciągach,
 - budowa, przebudowa, remont ścieżek spacerowych służących właściwemu ukierunkowaniem ruchu turystycznego wyłącznie w ramach typu 4 projektu, tj. „Ochrona przyrody poprzez zmniejszenie presji ruchu turystycznego za pomocą budowy infrastruktury użytku publicznego”.
 - Wydatki związane z otoczeniem obiektu.
- Możliwe do realizacji wyłącznie w ramach typu 3 projektu, tj. *„Budowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej”*. Koszty w ramach tej kategorii nie mogą przekroczyć 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu (np. monitoring, oświetlenie oraz budowa/przebudowa parkingu).

- Szkolenia (w ramach cross-financingu). Limit wydatków w ramach cross-financingu dla projektu został określony na poziomie max. 10% wszystkich wydatków kwalifikowanych projektu.
- Wydatki na kampanię informacyjno-edukacyjną.
- Wydatki na informację i promocję. Koszty dotyczące oznaczeń, bilbordów i tablic informacyjno-promocyjnych.
- Inne koszty bezpośrednie, których nie można zaklasyfikować do żadnej z powyższych kategorii.

B. Wydatki niekwalifikowalne:

- drogi dojazdowe,
 - obiekty mostowe, z wyjątkiem kładek w ciągu ścieżek edukacyjnych,
 - infrastruktura rekreacyjno-sportowa (baza noclegowa, baza gastronomiczna, obiekty sportowe, w tym place zabaw, obiekty kultury),
 - pomosty widokowo-wypoczynkowe,
 - węzły komunikacyjne na skrzyżowaniach tras turystycznych z drogami,
 - budowle ziemne niezwiązane z ochroną, poprawą lub odtwarzaniem stanu siedlisk.
 - Dodatkowe wydatki niekwalifikowane, nieuregulowane w wytycznych horyzontalnych, a ujęte w rozdziale 9 Wytycznych Programowych w Zakresie Kwalifikowania Wydatków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- 1) W związku z nieosiągnięciem celu projektu wyrażonego wskaźnikami produktu lub rezultatu projektu lub wystąpieniem istotnej zmiany wpływającej na charakter operacji, jej cele lub warunki wdrażania, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jej pierwotnych celów, zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie / decyzji o dofinansowaniu oraz zasadami określonymi przez IZ/IP RPO WSL wydatki w projekcie mogą zostać uznane za niekwalifikowalne lub może nastąpić odstąpienie od podpisania umowy/wydania decyzji/rozwiązanie umowy o dofinansowanie.
 - 2) Do wsparcia z funduszy nie mogą zostać wybrane operacje, które zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed złożeniem do instytucji zarządzającej/pośredniczącej wniosku o dofinansowanie. W przypadku, gdy dofinansowanie w ramach projektu stanowi pomoc publiczną, ocena kwalifikowalności uwzględnia także przepisy obowiązujące wnioskodawcę w tym zakresie (m.in. rozpoczęcie prac związanych z projektem może nastąpić po złożeniu przez wnioskodawcę wniosku o dofinansowanie).
 - 3) Za niekwalifikowalne uznaje się wydatki na działania informacyjno-promocyjne, za wyjątkiem przewidzianych na zadania wymagane wg rozporządzenia ogólnego (załącznik XII rozporządzenia ogólnego) tj. oznaczenia, bilbordy i tablice informacyjno-promocyjne lub gdy stanowi to zakres rzeczowy projektu¹.

¹ Z uwzględnieniem zasad określonych w Rozdziale 8 „Szczegółowy opis kategorii wydatków oraz zasad kwalifikowalności” Wytycznych Programowych w Zakresie Kwalifikowania Wydatków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Niedozwolone jest wykorzystywanie materiałów promocyjnych współfinansowanych ze środków RPO WSL 2014-2020 do celów niezwiązanych z projektem, w szczególności podczas kampanii wyborczych.

- 4) Za niekwalifikowalne uznaje się koszty pośrednie, do których należą m.in. opłaty czynszowe, opłaty za energię, ogrzewanie, sprząatanie, opłaty pocztowe, materiały biurowe, opłaty telekomunikacyjne, media oraz inne koszty administracyjne².
- 5) Za niekwalifikowalne uznaje się koszty związane z angażowaniem personelu, chyba że w szczegółowym opisie kategorii wydatków oraz zasad kwalifikowalności niniejszych wytycznych programowych dopuszczono kwalifikowalność tego typu wydatków.
- 6) Wydatki ponoszone w ramach cross-financingu powyżej dopuszczalnej kwoty są niekwalifikowalne. Możliwość zastosowania cross - financingu wynika z SZOOP oraz ogłoszenia o naborze wniosków.
- 7) Wydatki na przygotowanie programów rewitalizacji.
- 8) Dopuszczalne jest zlecenie firmie zewnętrznej usługi w zakresie zarządzania projektem, gdy beneficjent nie dysponuje personelem (pracownikiem) do realizacji niniejszego zadania lub gdy wykaże uzasadnione potrzeby w tym zakresie. Beneficjenci na etapie rozliczania lub kontroli projektu mogą zostać zobowiązani do udokumentowania niezbędności wydatku na zarządzanie projektem.
- 9) Pozostałe koszty niekwalifikowalne zostały wskazane w szczegółowym opisie kategorii wydatków oraz zasad kwalifikowalności niniejszych wytycznych programowych oraz wynikają z ogłoszenia o naborze wniosków o dofinansowanie oraz z zapisów SZOOP.

B. Dodatkowe zasady rozliczania kosztów:

- Rozliczenie kosztów związanych z budową, przebudową, remontem ścieżek edukacyjnych i spacerowych możliwe będzie w przypadku wykazania przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie wskaźnika *Długość utworzonych szlaków turystycznych i/lub Długość odnowionych szlaków turystycznych*.

Dokonano wstępnej weryfikacji kosztów zgodnie z wytycznymi RPO WSL 2014-2020 w tym zakresie. Po analizie należy uznać, iż wszystkie zaplanowane w ramach projektu kategorie kosztów stanowią będą koszty kwalifikowane, a tym samym zostaną objęte dofinansowaniem w ramach środków EFRR przewidzianych dla przedmiotowego projektu.

Tym samym zakładane jest dofinansowanie projektu na poziomie 85% w ramach RPO WSL 2014-2020.

² Nie dotyczy działania 1.2

Harmonogram i wycena prac, usług i dostaw w projekcie

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono planowany harmonogram prac – mapę drogową projektu, a w kolejnej tabeli szacunkową wycenę prac, tj. fazy przygotowawczej – dokumentacyjnej oraz wdrożenia projektu, czyli prac budowlanych, usług i dostaw, a także przedstawiono koszty szacunkowe związane z kampanią informacyjno-edukacyjną.

Tabela 1 Harmonogram prac – mapa drogowa projektu

L.p.	Nazwa i opis zadania	Odpowiedzialny	Termin realizacji (w kwartałach)
Faza przygotowawcza			
1	Przygotowanie dokumentacji przetargowej i wyłonienie wykonawcy przygotowującego kompleksową dokumentację techniczną / projektową /inwentaryzację przyrodniczą, nadzór autorski i przyrodniczy, aplikację o dofinansowanie, program promocji - zgodnie z pzp	Zamawiający	2 kwartał 2017 r. (do 30 czerwca)
2	Opracowanie dokumentacji technicznej / projektowej / przyrodniczej wraz z niezbędnymi załącznikami i pozwoleniami	Wykonawca	IV kwartał 2017 r. (do 01 grudnia)
4	Opracowanie studium wykonalności projektu	Wykonawca	IV kwartał 2017 r. (do 20 grudnia)
5	Opracowanie wniosku aplikacyjnego do RPO WSL 2014-2020 wraz z załącznikami	Wykonawca	IV kwartał 2017 r. (do 20 grudnia)
6	Złożenie wniosku (rozpoczęcie procedury ocena wniosku aplikacyjnego przez IZ)	Zamawiający	IV kwartał 2017 r. (do 29 grudnia)
Faza realizacyjna projektu			
7	Wyłonienie wykonawcy/ów projektu (dostawy, roboty budowlane) zgodnie z pzp	Zamawiający	3 kwartał 2018 r. (do 30 września)
8	Realizacja prac budowlanych w projekcie	Wykonawca	4 kwartał 2018 -4 kwartał 2020
9	Nadzór autorski nad realizacją projektu	Wykonawca	4 kwartał 2018 -4 kwartał 2020
10	Nadzór przyrodniczy nad realizacją projektu	Wykonawca	4 kwartał 2018 -4 kwartał 2020
11	Odbiór wykonania projektu – zakończenie działań inwestycyjnych	Wykonawca / Zamawiający	4 kwartał 2020
12	Wybór wykonawcy / dostawcy na potrzeby kampanii edukacyjno-promocyjnej	Wykonawca / Zamawiający	1 kwartał 2018
13	Kampania edukacyjna i informacyjno-promocyjna projektu	Wykonawca / Zamawiający	2 kwartał 2018 -4 kwartał 2020
14	Zamknięcie projektu – końcowy raport merytoryczny i finansowy z realizacji przedsięwzięcia	Zamawiający	4 kwartał 2020

Źródło: Opracowanie własne.

Przyjmuje się, że wszystkie zdefiniowane w projekcie koszty stanowiąc będą w ramach dotacji z RPO WSL 2014-2020 koszty kwalifikowane (dokumentacja, prace budowlane, działania informacyjno-promocyjne). Całkowitą wartość projektu stanowi kwota 3 500 000,00 zł brutto, planowany poziom dofinansowania projektu wynosi 2 975 000,00 zł.

Zamówienia publiczne – wytyczne formalne dla oferentów

Zamówienia udzielane przez Inwestora – Gminę Porąbka, co do zasady muszą być udzielane wykonawcom wybranym w trybie wynikających z regulacji zawartych w ustawie Prawo Zamówień Publicznych. Istotne w tym zakresie jest to, iż ustawa wskazuje, że restrykcje z niej wynikające nie stosuje się do zamówień, których wartość nie przekracza 30.000,00 EUR. Przeliczając to według kursu przyjętego w Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2015 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych – tj. 4,1749 to zamówienia, których wartość oszacowania (kwota netto) nie przekracza kwoty 125.247,00 zł nie muszą być udzielane zgodnie z ustawą PZP.

W przypadku stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych należy zwrócić uwagę na najważniejsze kwestie jakie z tego tytułu wynikają.

Otóż zgodnie z treścią ustawy Pzp za najkorzystniejszą ofertę uznaje się ofertę, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny lub kosztu i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego w szczególności w przypadku zamówień w zakresie działalności twórczej lub naukowej, których przedmiotu nie można z góry opisać w sposób jednoznaczny i wyczerpujący lub która najlepiej spełnia kryteria inne niż cena lub koszt, gdy cena lub koszt jest stała albo z najniższą ceną lub kosztem, gdy jedynym kryterium oceny jest cena lub koszt. Pomimo dopuszczenia stosowania jedynego kryterium oceny ofert w postaci ceny to jednak w dalszym ciągu zaleca się aby to nie cena była jedynym kryterium wyboru wykonawcy.

Niedopuszczalne jest natomiast stosowanie wyłącznie ceny jako kryterium oceny ofert dla zamówień w zakresie działalności twórczej lub naukowej, niemożliwych do precyzyjnego opisu. Zamawiający ma obowiązek poinformować o kryteriach oceny ofert w treści ogłoszenia o zamówieniu oraz w treści Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ).

Informacje na temat kryteriów w ogłoszeniu i SIWZ nie mogą się różnić treścią w ogłoszeniu – zarówno krajowym, jak i unijnym – zamawiający zaledwie wskazuje kryteria (hasłowo) oraz podaje ich znaczenie, bez szczegółowego opisu. W trybach dwuetapowych istnieje dodatkowo przeszkoda prawna do pozyskiwania informacji o kryteriach oceny ofert z treści ogłoszenia. Naruszenie tego obowiązku może spowodować unieważnienie postępowania – zgodnie bowiem z orzecznictwem Krajowej Izby Odwoławczej jeżeli w ogłoszeniu i w SIWZ znajdują się inne dane dotyczące kryteriów oceny oferty i ich znaczenia – to zamawiający może być zobowiązany do unieważnienia postępowania zgodnie z treścią art. 93 ust. 1 pkt 7 ustawy Pzp (orzeczenie KIO z dnia 08.07.2013r., sygn. akt : KIO 1512/13). Należy zwrócić uwagę na treść znowelizowanego prawa zamówień publicznych. Podstawowe zasady dotyczące postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nie zostały zmienione. Uzupełnione zostały jedynie o zasadę proporcjonalności i przejrzystości. Postępowanie, zgodnie z art. 7 ustawy PZP powinno być przygotowane i prowadzone w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców oraz proporcjonalnie. W art. 10 ustawy pzp wskazującym podstawowe tryby postępowań dodano nową procedurę – partnerstwo innowacyjne. Nadal jednak podstawowym trybem udzielania zamówień jest przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony.

Partnerstwo innowacyjne jak tryb wyboru wykonawcy zastrzeżone jest tylko do określonego rodzaju zamówień. Jest to bowiem tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu zamawiający zaprasza wykonawców dopuszczonych do udziału w postępowaniu do składania ofert wstępnych, prowadzi z nimi negocjacje, a następnie zaprasza do składania ofert na opracowanie innowacyjnego produktu, usług lub robót budowlanych niedostępnych

na rynku oraz sprzedaż tych produktów, usług lub robót budowlanych. Przez innowacyjny produkt, usługę lub robotę budowlaną należy rozumieć nowy lub znacznie udoskonalony produkt, usługę lub proces, w tym proces produkcji, budowy lub konstrukcji, nową metodę marketingową lub nową metodę organizacyjną w działalności gospodarczej, organizowaniu pracy lub relacjach zewnętrznych.

Wprowadzono dodatkowe regulacje dotyczące szacowania wartości zamówienia. Przede wszystkim zasadę, że zamawiający nie może w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy dzielić zamówienia na części, zaniżać jego wartości lub wybierać sposobu obliczenia wartości zamówienia. Doprecyzowano sposób obliczania wartości zamówienia na roboty budowlane. Określono sposób szacowania zamówień na usługi i dostawy powtarzające się okresowo lub podlegające wznowieniu. Podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością.

Wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie: kosztorysu inwestorskiego sporządzanego na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane; planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnia się także wartość dostaw i usług oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy, o ile są one niezbędne do wykonania tych robót budowlanych.

Podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo lub podlegające wznowieniu w określonym czasie jest łączna wartość zamówień tego samego rodzaju: udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, z uwzględnieniem zmian ilościowych zamawianych usług lub dostaw oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, albo których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze lub dostawie. Podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi, których łączna cena nie może być określona, jest: całkowita wartość zamówienia przez cały okres jego realizacji - w przypadku zamówień udzielanych na okres oznaczony nie dłuższy niż 48 miesięcy; wartość miesięczna zamówienia pomnożona przez 48 - w przypadku zamówień udzielanych na czas nieoznaczony lub oznaczony dłuższy niż 48 miesięcy. Jeżeli zamówienie obejmuje: usługi projektowania, wartością zamówienia jest wynagrodzenie, opłaty, należne prowizje i inne podobne świadczenia. Jeżeli zamówienie na usługi lub dostawy przewiduje prawo opcji, przy ustaleniu wartości zamówienia uwzględnia się największy możliwy zakres tego zamówienia z uwzględnieniem prawa opcji.

Nowością w zmienionej ustawie Pzp jest sposób ustalania warunków udziału w postępowaniu. O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy, którzy: nie podlegają wykluczeniu; spełniają warunki udziału w postępowaniu, o ile zostały one określone przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu lub w zaproszeniu do potwierdzenia zainteresowania. To zamawiający określa warunki udziału w postępowaniu oraz wymagane od wykonawców środki dowodowe w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia oraz umożliwiającą ocenę zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia, w szczególności wyrażając je jako minimalne poziomy zdolności. Warunki udziału w postępowaniu mogą dotyczyć: kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów; sytuacji ekonomicznej lub finansowej; zdolności technicznej lub zawodowej. Zamawiający będzie mógł wskazywać wyłącznie te warunki udziału w postępowaniu, które są odpowiednie do zapewnienia, aby wykonawcy posiadali uprawnienia, zdolność ekonomiczną, finansową, techniczną i zawodową niezbędną do realizacji udzielanego zamówienia.

W odniesieniu do warunków udziału w postępowaniu dotyczących kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej zamawiający może wymagać, aby wykonawcy byli wpisani do jednego z rejestrów zawodowych lub handlowych prowadzonych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym posiadają siedzibę, określonych w załączniku XI do dyrektywy 2014/24/UE lub w załączniku VII do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniającej dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz. U. UE L 216 z 20.08.2009, str. 76, z późn. zm.), lub aby spełniali inne wymogi określone w tych załącznikach. W postępowaniu o udzielenie zamówienia na usługi, w zakresie, w jakim wykonawcy muszą posiadać określone zezwolenie lub muszą być członkami określonej organizacji, aby móc świadczyć w swoim kraju pochodzenia określone usługi, zamawiający może wymagać od nich udowodnienia, że posiadają oni takie zezwolenie lub status członkowski w takiej organizacji.

Wprowadzono ograniczenie wynikające z dyrektyw w zakresie ustanawiania przez zamawiających maksymalnej wysokości rocznego obrotu jako warunku w ramach kryteriów kwalifikacji dotyczących sytuacji ekonomicznej i finansowej. W przypadku gdy zamawiający będzie wymagał, aby wykonawcy wykazali się określonym minimalnym rocznym przychodem, w tym określonym minimalnym przychodem w obszarze objętym zamówieniem publicznym, zamawiający nie będzie mógł żądać, aby minimalny roczny przychód przekraczał maksymalnie dwukrotność wartości zamówienia publicznego, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego lub sposobu jego realizacji (art. 22c) W odniesieniu do warunków udziału w postępowaniu dotyczących sytuacji finansowej lub ekonomicznej, zamawiający może wymagać w szczególności: aby wykonawcy posiadali określony minimalny roczny obrót, w tym określony minimalny roczny obrót w obszarze objętym zamówieniem; aby wykonawcy przedstawili informacje na temat ich rocznych sprawozdań finansowych wykazujących, w szczególności stosunek aktywów do zobowiązań; posiadania przez wykonawcę odpowiedniego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zamawiający nie może wymagać, aby minimalny roczny obrót, przekraczał dwukrotność wartości zamówienia, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków odnoszących się do przedmiotu zamówienia lub sposobu jego realizacji. Zamawiający wskazuje w specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub protokole powody zastosowania takiego wymogu. Zamawiający może wymagać informacji, na temat ich rocznych sprawozdań finansowych wykazujących, w szczególności stosunek aktywów do zobowiązań, jeżeli określi w specyfikacji istotnych warunków zamówienia przejrzyste i obiektywne metody i kryteria, na podstawie których uwzględni te informacje. Te uzasadnione przypadki zamawiający będzie zobowiązany wskazać w specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub w protokole postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Oceniając zdolność techniczną lub zawodową wykonawcy, zamawiający może postawić minimalne warunki dotyczące wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, doświadczenia, potencjału technicznego wykonawcy lub osób skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia, umożliwiające realizację zamówienia na odpowiednim poziomie jakości. Zamawiający może, na każdym etapie postępowania, uznać, że wykonawca nie posiada wymaganych zdolności, jeżeli zaangażowanie zasobów technicznych lub zawodowych wykonawcy w inne przedsięwzięcia gospodarcze wykonawcy może mieć negatywny wpływ na realizację zamówienia. W postępowaniu o udzielenie zamówienia, którego przedmiot stanowią dostawy wymagające wykonania prac dotyczących rozmieszczenia lub instalacji, usługi lub roboty budowlane, zamawiający może oceniać zdolność wykonawcy do należytego wykonania zamówienia w szczególności w odniesieniu do jego rzetelności, kwalifikacji, efektywności i doświadczenia. W takim przypadku zamawiający może wymagać od wykonawców wskazania w ofercie lub we wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu imion i nazwisk osób wykonujących czynności przy realizacji zamówienia wraz z informacją o kwalifikacjach zawodowych lub doświadczeniu tych osób.

Wykonawca może w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu, w stosownych sytuacjach oraz w odniesieniu do konkretnego zamówienia, lub jego części, polegać na zdolnościach technicznych lub zawodowych lub sytuacji finansowej lub ekonomicznej innych podmiotów, niezależnie od charakteru prawnego łączących go z nim stosunków prawnych. Wykonawca, który polega na zdolnościach lub sytuacji innych podmiotów, musi udowodnić zamawiającemu, że realizując zamówienie, będzie dysponował niezbędnymi zasobami tych podmiotów, w szczególności przedstawiając zobowiązanie tych podmiotów do oddania mu do dyspozycji niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji zamówienia. Zamawiający ocenia, czy udostępniane wykonawcy przez inne podmioty zdolności techniczne lub zawodowe lub ich sytuacja finansowa lub ekonomiczna, pozwalają na wykazanie przez wykonawcę spełniania warunków udziału w postępowaniu oraz bada, czy nie zachodzą wobec tego podmiotu podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 13-22 i ust. 5 ustawy Pzp. W odniesieniu do warunków dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia, wykonawcy mogą polegać na zdolnościach innych podmiotów, jeśli podmioty te zrealizują roboty budowlane lub usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane. Wykonawca, który polega na sytuacji finansowej lub ekonomicznej innych podmiotów, odpowiada solidarnie z podmiotem, który zobowiązał się do udostępnienia zasobów, za szkodę poniesioną przez zamawiającego powstałą wskutek nieudostępnienia tych zasobów, chyba że za nieudostępnienie zasobów nie ponosi winy. Jeżeli zdolności techniczne lub zawodowe lub sytuacja ekonomiczna lub finansowa, podmiotu, udostępniającego zasoby, nie potwierdzają spełnienia przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu lub zachodzą wobec tych podmiotów podstawy wykluczenia, zamawiający żąda, aby wykonawca w terminie określonym przez zamawiającego: zastąpił ten podmiot innym podmiotem lub podmiotami lub zobowiązał się do osobistego wykonania odpowiedniej części zamówienia, jeżeli wykaże zdolności techniczne lub zawodowe lub sytuację finansową lub ekonomiczną.

Wprowadzono tzw. procedurę odwróconą czyli Zamawiający może, w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego, najpierw dokonać oceny ofert, a następnie zbadać, czy wykonawca, którego oferta została oceniona jako najkorzystniejsza, nie podlega wykluczeniu oraz spełnia warunki udziału w postępowaniu, o ile taka możliwość została przewidziana w specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub w ogłoszeniu o zamówieniu. Jeżeli wykonawca, uchyła się od zawarcia umowy lub nie wnosi wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zamawiający może zbadać, czy nie podlega wykluczeniu oraz czy spełnia warunki udziału w postępowaniu wykonawca, który złożył ofertę najwyższej ocenioną spośród pozostałych ofert.

Zmieniona ustawa ponadto wdraża wszystkie przesłanki z dyrektyw stanowiące obligatoryjne podstawy wykluczenia, czyli wprowadza obowiązek wykluczenia tych wykonawców, którzy dopuścili się określonych kategorii przestępstw, uznanych przez projektodawcę za szczególnie szkodliwe dla interesu publicznego, lub naruszyli obowiązki dotyczące płatności podatków lub opłacania składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne (art. 24 ust. 1). Nadanie powyższym przesłankom wykluczenia charakteru obligatoryjnego uzasadnione jest tym, że okoliczności te zawsze negatywnie oddziałują na prawidłowe funkcjonowanie systemu zamówień publicznych. Prowadzą one bowiem do wypaczenia uczciwej konkurencji w postępowaniu i w sposób niezgodny z prawem mogą wpływać na jego wynik. Ich konsekwencją jest najczęściej szkoda zamawiającego, związana z koniecznością wyboru oferty mniej korzystnej niż w przypadku, gdyby postępowanie odbywało się w warunkach rzeczywistej konkurencji oraz opierało się na zgodnych z prawdą dokumentach i oświadczeniach wykonawców. Ponadto wpływają one negatywnie na efektywność ekonomiczną, przejrzystość i wizerunek zamówień publicznych, a także wiążą się z nasileniem złej woli wykonawców ubiegających się o zamówienia publiczne. Wykonawcy, w związku z wystąpieniem powyższych okoliczności, powinni być całkowicie pozbawiani, na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów, możliwości uzyskania zamówień publicznych.

Pozostałe przesłanki ujęte w art. 57 ust. 4 dyrektywy klasycznej 2014/24/UE zostały wdrożone jako przesłanki fakultatywne, tzn. do decyzji zamawiającego będzie należało, które z nich zastosuje w danym postępowaniu (jeżeli zamawiający zechce skorzystać z tego rozwiązania, będzie zobowiązany wskazać te przesłanki w ogłoszeniu stanowiącym zaproszenie do ubiegania się o zamówienie) (art. 24 ust. 5). Wprowadzane przepisy w pewnych przypadkach wskazują także na możliwość procedury sanacyjnej – wykonawca może przedstawić dowody na to, że podjęte przez niego środki są wystarczające do wykazania jego rzetelności, w szczególności udowodnić naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem lub przestępstwem skarbowym, zadośćuczynienie za doznaną krzywdę lub zobowiązanie się do naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wyczerpujące wyjaśnienie stanu faktycznego czynu oraz współpracę z organami ścigania, oraz podjęcie konkretnych środków technicznych, organizacyjnych i kadrowych, które są odpowiednie dla zapobiegania dalszym przestępstwom lub przestępstwom skarbowym, lub nieprawidłowemu postępowaniu. Przepisu nie stosuje się, jeżeli wobec wykonawcy, będącego podmiotem zbiorowym, orzeczono prawomocnym wyrokiem sądu zakaz ubiegania się o udzielenie zamówienia publicznego oraz nie upłynął określony w tym wyroku okres obowiązywania tego zakazu.

Nowa ustawa wprowadza jednolity europejski dokument, którego celem jest ograniczenie liczby dokumentów składanych przez wykonawców. Do oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wykonawca dołącza aktualne na dzień składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oświadczenie w zakresie wskazanym przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Informacje zawarte w oświadczeniu stanowią wstępne potwierdzenie, że wykonawca: nie podlega wykluczeniu oraz spełnia warunki udziału w postępowaniu; spełnia kryteria selekcji, o których mowa w art. 51 ust. 2, art. 57 ust. 3 i art. 60d ust. 3 ustawy Pzp. Jeżeli wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, oświadczenie, wykonawca składa w formie jednolitego dokumentu. Wykonawca, który powołuje się na zasoby innych podmiotów, w celu wykazania braku istnienia wobec nich podstaw wykluczenia oraz spełniania, w zakresie, w jakim powołuje się na ich zasoby, warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji: składa także jednolite dokumenty dotyczące tych podmiotów - jeżeli wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp; zamieszcza informacje o tych podmiotach w swoim oświadczeniu, - jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp. W postępowaniu prowadzonym w trybie zamówienia z wolnej ręki, oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, wykonawca składa zamawiającemu przed zawarciem umowy. Na żądanie zamawiającego, wykonawca, który zamierza powierzyć wykonanie części zamówienia podwykonawcom, w celu wykazania braku istnienia wobec nich podstaw wykluczenia z udziału w postępowaniu: składa jednolite dokumenty dotyczące podwykonawców, jeżeli wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp; zamieszcza informacje o podwykonawcach w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp. W przypadku wspólnego ubiegania się o zamówienie przez wykonawców, jednolity dokument lub oświadczenie składa każdy z wykonawców wspólnie ubiegających się o zamówienie. Dokumenty te potwierdzają spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji oraz brak podstaw wykluczenia w zakresie, w którym każdy z wykonawców wykazuje spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji oraz brak podstaw wykluczenia. Wykonawca może wykorzystać w jednolitym dokumencie nadal aktualne informacje zawarte w innym jednolitym dokumencie złożonym w odrębnym postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Zamawiający przed udzieleniem zamówienia, którego wartość jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, wzywa wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 10 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy Pzp.

Jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, zamawiający może wzywać wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 5 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy Pzp. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia odpowiedniego przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia, zamawiający może na każdym etapie postępowania wzywać wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych oświadczeń lub dokumentów potwierdzających, że nie podlegają wykluczeniu, spełniają warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji, a jeżeli zachodzą uzasadnione podstawy do uznania, że złożone uprzednio oświadczenia lub dokumenty nie są już aktualne, do złożenia aktualnych oświadczeń lub dokumentów. Wykonawca nie jest obowiązany do złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy Pzp, jeżeli zamawiający posiada oświadczenia lub dokumenty dotyczące tego wykonawcy lub może je uzyskać za pomocą bezpłatnych i ogólnodostępnych baz danych, w szczególności rejestrów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2014 r. poz. 1114 oraz z 2016 r. poz. 352).

W przypadku ustalaniu ilości udzielanych zamówień, celem realizacji niniejszego projektu należy uwzględnić powyżej wskazane regulacje, ale przede wszystkim treść art. 5b ustawy Pzp – dodany nowelizacją z 22.6.2016 r. art. 5b wprowadza ogólną zasadę dotyczącą łączenia i dzielenia zamówień. Regulacje odnoszące się do zamówień mieszanych mają służyć jako pomoc przy ustaleniu, które przepisy ustawy powinny znaleźć zastosowanie w sytuacji udzielania zamówień złożonych/niejednorodnych składających się z różnych przedmiotów zamówień, oraz podlegających różnym reżimom prawnym. Dodany nowelizacją z 22.6.2016 r. art. 5b wprowadza ogólną zasadę dotyczącą łączenia i dzielenia zamówień.

Mając na uwadze treść art. 5b ustawy PZP z którego wynika zakaz łączenia zamówień, które odrębnie udzielane wymagają zastosowania różnych przepisów ustawy i dzielenia zamówień w celu uniknięcia łącznego szacowania ich wartości rekomendujemy aby w celu realizacji niniejszego projektu było przeprowadzonych co najmniej 4-5 zamówień publicznych na podstawowe usługi i dostawy objęte projektem:

1. zamówienie na kompleksowe usługi „okołoprojektowe” i nadzór – czyli projektowanie, nadzór autorski projektanta, nadzór i inwentaryzacja przyrodnicza; usługi prawne, promocja i program edukacji, dokumentacja aplikacyjna i studium wykonalności
2. zamówienie na roboty budowlane dotyczące terenu projektu (wszystkich lokalizacji) i budynku centrum (związane w budynkiem i jego otoczeniem oraz parking / parkingów);
3. zamówienie na usługi w zakresie elementów edukacji ekologicznej oraz elementów promocyjnych, gadżetów w projekcie itp.
4. zamówienie na dostawy – w zakresie wszystkich elementów wyposażenia w budynku, stolików, szaf itp.
5. Opcjonalnie – zamówienie mobilnego centrum edukacji ekologicznej wraz z wyposażeniem i instalacją (w przypadku rezygnacji z prac w już istniejącej lokalizacji albo w przypadku braku stosownych pomieszczeń, budynku).

Oczywiście szczegółowa analiza pod względem aktualnie obowiązujących przepisów powinna zostać ponownie przeprowadzona na etapie przygotowywania SIWZ, a przede wszystkim opisu przedmiotu zamówienia. Powyższy podział wynika z rodzajowości zamówień, a także z ich specyfiki, co determinuje krąg wykonawców. Zlecenie wykonania wszystkich prac budowlano-usługowych wraz z dostawą jednemu podmiotowi – być może byłoby rozwiązaniem prostszym ze względu na łatwiejszą kontrolę terminowości, harmonogramu i prawidłowości wykonania. Niemniej jednak taki kierunek działania skutkowałby ewentualnym zarzutem ograniczenia innych wykonawcom udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Odnosnie warunków jakie mają spełniać wykonawcy – niezbędne jest w tym przypadku uwzględnienie posiadanego doświadczenia i żądania legitymowania się przynajmniej 1-3 podobnych zamówień, jak również posiadania odpowiedniego zabezpieczenia finansowego oraz potwierdzonej stabilnej sytuacji ekonomicznej takiego podmiotu lub podmiotów. Co więcej podmiot ten powinien posiadać odpowiednie zaplecze osobowe do wykonania danego zamówienia i powinny to być osoby posiadające odpowiednie kierunkowe wykształcenie w dziedzinie, która będzie przedmiotem danego zamówienia : projektowanie – uprawnienia projektowe; usługi prawne – uprawnienia radcy prawnego lub adwokata; przyrodnicze – ukończenie edukacji wyższej uczelni w tym kierunku. W przypadku robót budowlanych istotne jest również posiadanie odpowiedniego sprzętu, co również może być wymagane w warunkach przetargowych.

Wykonawcy, którzy będą przystępować do składania ofert na opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej, przyrodniczej i aplikacyjnej dla projektu powinni wykazać się następującym, minimalnym doświadczeniem:

Wykonanie w okresie ostatnich trzech (3) lat przed upływem terminu składania ofert, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie wykonał, co najmniej:

- jednej (1) pełnobrańzowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z prowadzeniem nadzoru autorskiego dla przedsięwzięcia o podobnym charakterze: zagospodarowanie otoczenia, zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych, lub rewitalizacji terenów nadbrzeżnych lub zagospodarowania obszarów przyrodniczo cennych wraz z trasami dydaktyczno-przyrodniczymi, małą infrastrukturą turystyczną, infrastrukturą kanalizującą lądowy ruch turystyczny na obszarach przyrodniczo cennych o powierzchni min. 3 000,00 m² dla projektu, który uzyskał dofinansowanie ze środków zewnętrznych o wartości nie mniejszej niż 1 500 000 mln zł.
- Jednej (1) pełnobrańzowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z prowadzeniem nadzoru autorskiego dla obiektu modernizowanego / remontowanego z przeznaczeniem na funkcje społeczno-kulturalne i/lub edukacji ekologicznej o wartości nie mniejszej niż 1 000 000 mln zł.
- Jednej (1) terenowej / pełno-sezonowej inwentaryzacji przyrodniczej dla terenu o wielkości nie mniejszej niż 3,0 ha.
- Jednego (1) nadzoru przyrodniczego dla projektu o charakterze inwestycyjnym.
- Jednego (1) studium wykonalności dla projektu związanego z zagospodarowaniem terenów nadbrzeżnych, lub rewitalizacji terenów nadbrzeżnych lub zagospodarowania obszarów przyrodniczo cennych wraz z trasami dydaktyczno-przyrodniczymi, małą infrastrukturą turystyczną, infrastrukturą kanalizującą lądowy ruch turystyczny na obszarach przyrodniczo cennych)
- Jednej (1) koncepcji / programu promocji dla obszarów przyrodniczo cennych o zasięgu lokalnym.

- Przeprowadzenie konsultacji społecznych dla jednego (1) projektu z zakresu rewitalizacji nadbrzeży, ochrony bioróżnorodności i centrum edukacji ekologicznej, planowanego do dofinansowania ze środków UE o wartości nie mniejszej niż 1 500 000 zł.
- Jednego (1) postępowania przetargowego obejmującego przygotowanie SIWZ wraz z niezbędnymi załącznikami, wyłonieniem wykonawcy (udział w komisji przetargowej) wraz z ewentualnym przygotowaniem stanowiska formalnego do KIO i przygotowaniem niezbędnych umów partnerstwa dla projektu partnerskiego o wartości nie mniejszej niż 1 000 000 zł
- Ubezpieczeniem OC z tytułu prowadzonej działalności na kwotę nie mniejszą niż 500 000 zł
- Środkami finansowymi w gotówce / na koncie bankowym / w wysokości nie mniejszej niż 50 000 zł potwierdzone zaświadczeniem bankowym
- Zaświadczenie z US,
- Zaświadczenie z ZUS.

Poza projektami technicznymi i kosztorysami wykonawca sporządzić musi program kampanii edukacyjno-informacyjnej, dokumentację aplikacyjną o dofinansowanie, inwentaryzację przyrodniczą, projekty i wizualizacje oraz treści metodologiczne wraz z instrukcjami do elementów ekoedukacji, zestawienie niezbędnego wyposażenia (wielodziałowego), projekt i koncepcję strony internetowej, konsultacje społeczne. Wieloaspektowość niniejszej dokumentacji wymaga odpowiedniej organizacji pracy, systemu komunikacji, zarządzania projektem i dostosowania do siebie prac wielu ekspertów zaangażowanych w przygotowanie.

Wykonawcy, którzy będą realizować prace budowlane oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu powinni wykazać się następującym, minimalnym doświadczeniem:

Szczegółowe wymogi dotyczące kryteriów minimalnych, jakie muszą spełniać wykonawcy prac budowlanych w projekcie powinny zostać zdefiniowane w ramach prac nad dokumentacją techniczną projektu, jednym z jej elementów winno być przygotowanie dokumentacji przetargowej w tym SIWZ, OPZ i niezbędnych załączników umożliwiających przeprowadzenie postępowania przetargowego i wyłonienie wykonawcy.

Wśród kryteriów minimalnych jakie można zdefiniować na tym etapie zaawansowania przygotowawczego projektu wymienić należy co najmniej:

- Doświadczenie w realizacji przedsięwzięć polegających na zagospodarowaniu terenów przyrodniczo cennych i wykonaniu tras dydaktyczno-przyrodniczych, wraz z infrastrukturą dostępową, elementami edukacyjnymi, nasadzeniami itp. (doświadczenie wymaga doprecyzowania na etapie projektu technicznego);
- Polisa ubezpieczeniowa minimalnie na wartość realizowanego zamówienia;
- Zatrudnienie w formie etatowej minimum 70% zespołu wykonującego zamówienie.
- Środki finansowe na koncie bankowym lub dostępne w kredycie, potwierdzenie bankowe na kwotę nie mniejszą niż 30% wartości planowanego zamówienia;
- Potwierdzenie o nie zaleganiu ze składkami na ubezpieczenie społeczne (ZUS) oraz potwierdzenie o niezaleganiu z płatnością podatków (US).

Wykonawcy, którzy będą realizować dostawy sprzętu/ wyposażenia Eko-edukacyjnego powinni wykazać się następującym minimalnym doświadczeniem:

Szczegółowe wymogi dotyczące kryteriów minimalnych, jakie muszą spełniać wykonawcy dostaw sprzętu eko-edukacyjnego powinny zostać zdefiniowane w ramach prac nad dokumentacją techniczną projektu, jednym z jej elementów winno być przygotowanie dokumentacji przetargowej w tym SIWZ, OPZ i niezbędnych załączników umożliwiających przeprowadzenie postępowania przetargowego i wyłonienie wykonawcy w tym zakresie.

- Doświadczenie w realizacji przedsięwzięć polegających na dostawie ekologicznych narzędzi, wyposażenia i materiałów edukacyjnych dla co najmniej jednego (1) projektu z zakresu edukacji ekologicznej (kompleksowe wyposażenie tras dydaktyczno-przyrodniczych i sal warsztatowych / edukacyjnych i eko-edukacyjnych placów zabaw).
- Polisa ubezpieczeniowa minimalnie na wartość realizowanego zamówienia;
- Środki finansowe na koncie bankowym lub dostępne w kredycie, potwierdzenie bankowe na kwotę nie mniejszą niż 30% wartości planowanego zamówienia;
- Potwierdzenie o nie zaleganiu ze składkami na ubezpieczenie społeczne (ZUS) oraz potwierdzenie o niezaleganiu z płatnością podatków (US).

Wykonawcy, którzy będą realizować dostawy ekologicznych gadżetów promocyjnych i innych materiałów powinni wykazać się następującym minimalnym doświadczeniem:

Szczegółowe wymogi dotyczące kryteriów minimalnych, jakie muszą spełniać wykonawcy dostaw sprzętu edukacyjnego w projekcie powinny zostać zdefiniowane w ramach prac nad dokumentacją techniczną projektu, jednym z jej elementów winno być przygotowanie dokumentacji przetargowej w tym SIWZ, OPZ i niezbędnych załączników umożliwiających przeprowadzenie postępowania przetargowego i wyłonienie wykonawcy w tym zakresie.

- Doświadczenie w realizacji przedsięwzięć polegających na dostawie ekologicznych gadżetów promocyjnych dla co najmniej jednego (1) projektu z zakresu edukacji ekologicznej;
- Polisa ubezpieczeniowa minimalnie na wartość realizowanego zamówienia;
- Potwierdzenie o nie zaleganiu ze składkami na ubezpieczenie społeczne (ZUS) oraz potwierdzenie o niezaleganiu z płatnością podatków (US).

Szczegółowe kryteria dla oferentów / wykonawców powinny zostać zdefiniowane w dokumentacji przetargowej w dwóch etapach:

- Kryteria dla wykonawcy dokumentacji projektowej opracowane przed ogłoszeniem postępowania na wykonanie dokumentacji technicznej (maj 2017 r.),
- Kryteria dla wykonawców prac budowlanych, dostaw i usług opisanych w koncepcji – opracowane w ramach zleconej dokumentacji technicznej – projektowej przedsięwzięcia,
- Zamówienia publiczne – opis przedmiotu zamówienia i etapów prac w projekcie.

Realizację projektu rekomenduje się podzielić na następujące etapy prac:

- Etap przed-realizacyjny – projektowy,
- Etap wykonawczy: prace budowlane, dostawy, usługi, zakupy,
- Etap wdrożeniowy: działania edukacyjne i informacyjno promocyjne w projekcie.

Zakres zamówień publicznych dotyczących etapów: wykonawczego i wdrożeniowego: wskazanych w niniejszej koncepcji może ulec zmianie w wyniku prac projektowych, co w przypadku takiej sytuacji powinno zostać skorygowane i zaktualizowane na etapie projektowania przedsięwzięcia.

Wynika to między innymi z braku dokumentacji przedprojektowej tj: map, inwentaryzacji technicznych terenu, konieczności dokonywania uzgodnień z innymi organami i potencjalnymi partnerami projektu oraz rekomendacji rozszerzenia projektu.

Zakres zamówienia w zakresie projektowania powinien zostać zdefiniowany w przygotowywanej dokumentacji przetargowej, w oparciu o wytyczne przedmiotowej koncepcji.

Zamówienia w projekcie:

Tytuł zamówienia 1: Opracowanie wielobranżowej, kompletnej dokumentacji projektowej wraz z pełno sezonową inwentaryzacją przyrodniczą oraz pełnieniem nadzoru autorskiego i nadzoru przyrodniczego dla projektu oraz dokumentacją prawną (przygotowaniem SIWZ wraz z wyborem wykonawcy), promocyjną i aplikacyjną projektu w ramach RPO WSL 2014-2020 oraz przeprowadzeniem konsultacji społecznych projektu.

Wstępny opis przedmiotu zamówienia:

Zamówienie obejmować powinno:

- Inwentaryzację techniczną terenu przedsięwzięcia, aranżacje i wizualizacje z przedmiarem, kosztorysem inwestorskim oraz kosztorysem ofertowym (ślepy), specyfikacją techniczną wykonania oraz załącznikami mapowymi do celów projektowych.
- Wykonanie pełno-sezonowej inwentaryzacji przyrodniczej terenu objętego projektem wraz z nadzorem przyrodniczym podczas realizacji projektu i raportem porealizacyjnym z wykonania przedsięwzięcia.
- Wykonanie budowlanej, koncepcji zagospodarowania terenu wraz z niezbędnymi wizualizacjami trasy oraz obiektów na trasie, celem kanalizacji ruchu turystycznego i ochrony bioróżnorodności oraz adaptacji budynku na centrum edukacji ekologicznej / uruchomieniem centrum mobilnego, a także na ich podstawie opracowanie pełnobrańowej, kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego podczas realizacji projektu oraz wykonanie niezbędnych badań gruntowych – w przypadku uzasadnionej konieczności, a także dokonanie niezbędnych uzgodnień i uzyskanie stosownych pozwoleń dla projektu.
- Wykonawca powinien uwzględnić, że Zamawiający w trakcie realizacji przez Wykonawcę przedmiotu zamówienia będzie wymagał co najmniej 1 raz w miesiącu (w razie potrzeby częściej) prezentowania w siedzibie Zamawiającego postępu prac i dokonywania bieżących uzgodnień dotyczących przyjętych rozwiązań projektowych. Istotne jest również zawarcie klauzuli przeniesienia praw autorskich do wykonanego dzieła przez wykonawcę, oraz wykonania ewentualnych modyfikacji lub aktualizacji dokumentacji jeżeli będzie to konieczne w trakcie realizacji robót budowlanych, bez dodatkowego wynagrodzenia ze strony Zamawiającego.
- Wykonanie kompleksowej dokumentacji aplikacyjnej, w tym wniosku o dofinansowanie wraz z niezbędnymi załącznikami oraz studium wykonalności projektu zgodnie z informacjami zawartymi w wezwaniu do złożenia wniosku i wytycznych RPO WSL 2014-2020.
- Opracowanie programu działań edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych dla przedmiotowego projektu z uwzględnieniem szczegółowych danych na temat urządzeń i enklaw edukacyjnych, scenariuszy działań, szczegółowych kosztorysów dotyczących działań promocyjnych i gadżetów ekologicznych oraz wykonania strony internetowej, projektów logotypów i materiałów informacyjno-edukacyjnych. Program ma mieć charakter kompleksowego przewodnika dla podmiotu wdrażającego projekt.

- Przygotowanie SIWZ wraz z niezbędnymi załącznikami oraz przeprowadzenie procedury wyboru wykonawców zamówień (wizyty, udział w komisji, badanie dokumentów przetargowych – przygotowanie stanowiska formalnego jeżeli do KIO – jeśli zajdzie uzasadniona konieczność) oraz przygotowanie deklaracji, porozumień i umów partnerskich w ramach projektu.
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych, w oparciu o które zdefiniowany zostanie ostateczny kształt projektu i kompleksowa dokumentacja. Zapewnienie udziału społeczeństwa w procesie konsultacji społecznych w formie spotkań i droga elektroniczną.
- Wykonanie w okresie gwarancji na wniosek Zamawiającego (w przypadku uzasadnionej konieczności) aktualizacji opracowanej dokumentacji.

Projekt powinien przewidywać:

- zmniejszenie presji na środowisko naturalne poprzez wzrost udziału obszarów przyrodniczo cennych w powierzchni obszarów ogółem, a także zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych,
- kompleksową ochronę, poprawę i odtworzenie stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, zwalczanie rozprzestrzeniania się i eliminowania obcych gatunków inwazyjnych,
- ochronę przyrody poprzez zmniejszenie presji ruchu turystycznego za pomocą budowy infrastruktury użytku publicznego,
- poprawę jakości przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie terenów nadwodnych do zrównoważonego użytkowania,
- miejsca cenne przyrodniczo powinny zostać odpowiednio oznakowane i objęte ochroną, w formie adekwatnej do wyników przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej,
- na terenach objętych projektem należy przewidzieć niezbędne elementy infrastruktury dostępowej w miarę możliwości z materiałów naturalnych (kładki, oświetlenie, miejsca odpoczynku, ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery), elementy edukacyjne (tablice, tabliczki), sensoryczne obiekty edukacyjne, itp.,
- projekt powinien być na bieżąco omawiany z Zamawiającym przez cały okres realizacji zamówienia,
- projekt powinien zostać wykonany z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa.

Dokumentacja projektowa winna być wykonana w zakresie pozwalającym na:

- a) uzyskanie decyzji udzielającej pozwolenia na budowę i/lub zgłoszenia (wykonanie robót budowlanych),
- b) uzyskanie dofinansowania ze środków UE lub innych zewnętrznych,
- c) wykonanie robót i ich odbiór wraz z uzyskaniem pozwolenia na użytkowanie.
- d) Realizację założeń programowych, promocyjno-informacyjnych i edukacyjnych przez centrum.

Tytuł Zamówienia nr 2: Realizacja prac budowlanych w projekcie / opcjonalnie z pracami dotyczącymi budynku lub dostawą obiektu mobilnego - samowystarczalnego

Rekomenduje się aby warunki dla oferentów ubiegających się o udzielenie zamówienia tj.: Realizacja prac budowlanych w projekcie zdefiniowane zostały po przygotowaniu kompletnej dokumentacji technicznej i przyrodniczej projektu. Nie ma możliwości szczegółowego zdefiniowania wymagań wobec oferentów na tym etapie przygotowania projektu, ponieważ brak jest szczegółowych danych przyrodniczych i dokumentacji technicznej, która aktualnie jest planowana do wykonania.

- Należy jednak zwrócić uwagę, aby wykonawca dysponował odpowiednim potencjałem technicznym i osobowym oraz posiadał doświadczenie w wykonaniu projektów podobnego typu, co najmniej o podobnej skali i wartości finansowej. Potencjalny wykonawca powinien również dysponować odpowiednim zabezpieczeniem finansowym i ubezpieczeniem z tytułu OC umożliwiającymi sprawną realizację projektu.
- Należy również zastosować regulacje ustawy Pzp dotyczące udzielania zamówień na roboty budowlane.
- Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na roboty budowlane wymagania zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy. W postępowaniu o udzielenie zamówienia, którego przedmiot stanowią roboty budowlane, zamawiający może oceniać zdolność wykonawcy do należytego wykonania zamówienia w szczególności w odniesieniu do jego rzetelności, kwalifikacji, efektywności i doświadczenia. W takim przypadku zamawiający może wymagać od wykonawców wskazania w ofercie lub we wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu imion i nazwisk osób wykonujących czynności przy realizacji zamówienia wraz z informacją o kwalifikacjach zawodowych lub doświadczeniu tych osób.

Tytuł Zamówienia nr 3 Kampania edukacyjna i informacyjno-promocyjna

Kampania edukacyjno-informacyjna zrealizowana zostać powinna w oparciu o szczegółowe wytyczne zdefiniowane w programie edukacji i promocji, stanowiącym element dokumentacji technicznej.

- W realizację kampanii edukacyjnej i informacyjno-promocyjnej zaangażowani będą Beneficjent i Partnerzy projektu (w szczególności angażując swoje zasoby osobowe) oraz społeczność lokalna
- Główne zadania w kampanii zlecane w ramach zamówienia dotyczyć będą przede wszystkim: wykonania i dostawy: gadżetów ekologicznych, materiałów edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych, opracowania treści publikacji (tradycyjnych i internetowych) i innych niezbędnych do promocji materiałów w tym multimedialnych,
- Szczegółowe aspekty kampanii zostaną określone na poziomie projektowania uwzględniając wstępne wizualizacje projektowe oraz koszty.

Kampania edukacyjna i informacyjno-promocyjna – rekomendacje

Działania edukacyjne i informacyjno promocyjne w projekcie realizowane będą w oparciu o program i scenariusze działań przygotowane w ramach działań przedprojektowych przez wykonawcę dokumentacji technicznej. Zakres działań powinien zostać uzgodniony z Zamawiającym i Partnerami projektu.

Partnerzy projektu będą aktywnie uczestniczyć w działaniach edukacyjnych i informacyjno-promocyjnym.

Kalendarz działań edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych powinien zostać skorelowany z kalendarzem nauki szkolnej, tak aby móc dotrzeć do jak największej grupy odbiorców w społeczności lokalnej, zaangażować ich w proces ekoedukacji i ochrony środowiska. Działania edukacyjne i informacyjno-promocyjne powinny zostać szczegółowo przygotowane w formie programu wraz z instrukcjami i scenariuszami zajęć oraz wskazaniem grup docelowych, terminarzem, propozycjami tematycznymi. Program powinien zawierać projekt logotypu centrum, projekty graficzne i merytoryczne tablic informacyjnych, propozycje instalacji i urządzeń edukacyjno-informacyjnych wraz ze szczegółowymi informacjami dydaktycznymi. Do programu dołączone powinno być szczegółowe zestawienie wraz z kosztorysami jednostkowymi dostaw ekologicznych materiałów promocyjnych.

Rekomenduje się m.in. wykorzystanie w działaniach informacyjno-promocyjnych roślin w eko-doniczkach jako gadżetów promocyjnych / pamiątkowych dla odwiedzających, uczestników realizowanych wydarzeń.

Rekomenduje się wsparcie tradycyjnych działań kampanii technikami multimedialnymi. Propozycje do kampanii edukacyjnej i informacyjno-promocyjnej stanowią:

- Film promocyjny (dostępny on-line i podczas wizyt w centrum edukacji ekologicznej) dokumentujący powstawanie i działania w projekcie.
- Filmy tematyczne związane z profilami działalności centrum (tematy przewodnie – przyrodnicze nawiązujące do tras dydaktyczno-przyrodniczych)
- Interaktywne prezentacje tematyczne dostosowane do zajęć / wizyt w centrum oraz aplikacja multimedialna z grą edukacyjną do pobrania.
- Strona internetowa projektu,

Kampania edukacyjna i informacyjno promocyjna powinny być prowadzone przez cały czas trwania projektu, uwzględniając przy tym wytyczne RPO WSL 2014-2020. Rekomenduje się prowadzenie tego typu działań również po zakończeniu i rozliczeniu projektu jako wydarzeń cyklicznych trwale promujących dziedzictwo przyrodnicze i bioróżnorodność.

Proponuje się zintensyfikować działania w okresie, kiedy to przypadać będzie zakończenie fazy inwestycyjnej projektu, a produkty projektu staną się dostępne dla odbiorców.

Jako przykłady ekologicznych gadżetów i upominków możliwych do wykorzystania w projekcie wskazać można:

- Eko kredki i ołówki, długopisy wykonane z materiałów odpadowych itp.;
- Samorozkładalne doniczki, w których uczestnicy otrzymują samodzielnie posadzone zestawy ziół. roślin;
- Eko-ladowarki do urządzeń;

- Torby ekologiczne wielokrotnego użytku;
- Materiały informacyjne i edukacyjne wykonane na materiałach z recyklingu;
- Inne.

Działania, wydarzenia i imprezy edukacyjne oraz informacyjno-promocyjne powinny mieć charakter cykliczny, powtarzalny i tematyczny i powinny zostać skorelowane zarówno z kalendarzem szkolnym, jak i kalendarzem imprez Gminy Porąbka i poszczególnych sołectw, tak aby w jak największym stopniu podnosić świadomość przyrodniczą i ekologiczną mieszkańców gminy, odbiorców oferty. Rekomenduje się również taki sposób organizacji wydarzeń, który pozwoli na ich komplementarność np. z innymi, większymi wydarzeniami, tak by kampania przyniosła jak najkorzystniejsze skutki, a koszt dotarcia z informacjami do beneficjentów projektu znacząco się obniżył

Działania edukacyjno oraz informacyjno-promocyjne należy wzbogacić rozwiązaniami multimedialnymi: prezentacjami, materiałami edukacyjnymi, filmami, opcjonalnie aplikacją wraz z grą edukacyjną na urządzenia mobilne.

Szczegółowy zakres działań edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych projektu powinien zostać zdefiniowany na etapie projektowania technicznego i stanowić załącznik do aplikacji o dofinansowanie projektu.

Raport z konsultacji społecznych

Proces konsultacji społecznych dla opisywanego przedsięwzięcia rozpoczął się w 2014 r. w ramach realizacji projektu Analiza wykonalności dla projektu pn.: „Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Subregionu Południowego” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.

W ramach przygotowania poszczególnych elementów dokumentacji jest on kontynuowany.

W ramach projektu dokonano wizji terenowych (w trakcie powstawania koncepcji – zgodnie z wytycznymi przyrodniczymi), oraz odbyło się spotkanie z przedstawicielami poszczególnych sołectw, gdzie w ramach inicjatywy oddolnej zdefiniowano zakres i zapotrzebowanie projektowe, a także określono wstępnie na załączniku mapowym lokalizację wstępną infrastruktury oraz tras dydaktyczno-przyrodniczych.

Kolejny etap konsultacji z partnerami społecznymi prowadzony będzie na etapie przygotowania dokumentacji technicznej i projektowej wykonawca tej części zamówienia zobowiązany będzie do przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu w formie spotkania z mieszkańcami i prezentacji. Materiały konsultacyjne – opis projektu – dostępne będą również za pośrednictwem strony internetowej Zamawiającego, a ostateczna wersja projektowa będzie skonsultowana społecznie.

Podsumowanie

Rekomenduje się realizację projektu zgodnie z następującymi wytycznymi:

1. Zmiana tytułu projektu na *roboczy*: „Zagospodarowanie cieków wodnych w Gminie Porąbka”, co wynika z rozszerzenia zakresu przedsięwzięcia.
2. Usuwanie roślinności inwazyjnej (m.in. barszcz Sosnowskiego) na terenie całej Gminy Porąbka;
3. Utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej jako podmiotu trwale osadzonego w strukturze gminy z koordynującą działalność oddziałów terenowych (sezonowych).
4. Utworzenie dodatkowych tras dydaktyczno-przyrodniczych pieszych i/lub pieszo-rowerowych wraz ze stanowiskami edukacyjnymi i ekologicznymi placami zabaw edukacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy Porąbka tj.: Bujaków, Czaniec, Kobiernice, Porąbka
5. Podjęcie w ramach przygotowania i realizacji projektu współpracy z partnerami np. Lokalna Grupa Działania, lokalne organizacje pozarządowe zajmujące się edukacją ekologiczną, RZGW, Lasy Państwowe.
6. Opracowanie niezbędnej dokumentacji przedprojektowej i projektowej wraz z niezbędnymi uzgodnieniami dla w/w zakresu.
7. Alternatywnie - funkcję Centrum Edukacji ekologicznej może pełnić gotowy obiekt kontenerowy z wyposażeniem, dostarczony wraz z montażem i niezbędnymi pracami przygotowawczymi terenu – lokalizacji. Obiekt z założenia powinien być dostosowany do prowadzenia edukacji ekologicznej dla różnych grup w formie warsztatowej. Dostępny powinien być dla 2 osób prowadzących i grupy max. 15 osób. Obiekt powinien być samowystarczalny energetycznie.
8. Weryfikacja kosztów kwalifikowanych na etapie koncepcji potwierdza iż wszystkie koszty projektu stanowią koszt kwalifikowany, tym samym podlegają dofinansowaniu z RPO WSL 2014-2020.
 - Istotnym z punktu widzenia dofinansowania przedsięwzięcia jest zapewnienie trwałości projektu. Koniecznym jest uwzględnienie w budżetach Gminy Porąbka kosztów związanych z utrzymaniem projektu co najmniej przez 5 lat od jego zakończenia. Konieczne jest bieżące pokrywanie kosztów stałych takich jak uzupełniania nasadzeń, materiału siewnego, ewentualnej wymiany zużytego sprzętu oraz ubezpieczeń, naprawy oznakowania, wykaszania itp.
 - Projekt powinien mieć charakter partnerski, partnerzy zaangażowani powinni zostać na etapie tworzenia dokumentacji technicznej i konsultacji społecznych projektu, aktywnie uczestniczyć w działaniach merytorycznych, również uczestniczyć we wdrażaniu przedsięwzięcia oraz działaniach edukacyjno-informacyjno-promocyjnych.
 - Celem wypracowania rozwiązania optymalnego, a także spełnienia kryterium punktowego w ramach RPO WSL 2014-2020 rekomenduje się na dalszych etapach prac kontynuowanie konsultacji społecznych.
 - Kampania edukacyjna i informacyjno-promocyjna w projekcie powinna mieć charakter cykliczny, powtarzany. Powinna być również skorelowana z innymi wydarzeniami dedykowanymi społeczności lokalnej w powiecie oraz powinna uwzględniać kalendarz szkolny.

- Zastosowane rozwiązania techniczno-technologiczne powinny mieć charakter przede wszystkim edukacyjno-zabawowy, powinny uczyć szeroko rozumianej ekologii i poszanowania środowiska naturalnego w sposób atrakcyjny, zachęcający do aktywności i wdrażania rozwiązań i pomysłów prezentowanych w centrum.
- Przed wyborem wykonawcy, należy każdorazowo zrewidować rekomendowane warunki i zawsze ustalać je zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz tendencjami w orzecznictwie, aby postępowanie nie naruszało zasad wynikających z ustawy o PZP”.
- Rekomenduje się przygotowanie przedsięwzięcia w sposób tradycyjnych czyli z podziałem na etapy: projektowy oraz wykonawczy. Rozwiązanie projektuj – buduj przy tego typu przedsięwzięciu mogłoby się okazać zbyt kosztownym. Szacunkowo należałoby liczyć iż koszt wykonania projektu w formule: zaprojektuj – wybuduj mógłby kosztować od 20% do 30% więcej aniżeli tradycyjna formuła.